

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
معاونت فرسنگی و اجتماعی

مجموعه قوانین و مصوبات مربوط به

عفاف و حجاب در آموزش عالی

مَدِينَةُ
الْمَدِينَةِ
الْمَدِينَةِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
معاونت فرهنگی و اجتماعی

عنوان:

مجموعه قوانین و مصوبات مربوط به عفاف و حجاب در آموزش عالی

سفارش و پشتیبانی:

دفتر سیاست گذاری و برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی

تاریخ انتشار:

تیر ۱۴۰۱

آدرس:

تهران، شهرک غرب، بلوار خوردین، خیابان هرمزان، نبش پیروزان جنوبی،
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طبقه ۱۲.

تلفن:

۰۲۱-۸۲۲۳۳۲۹۲

مجموعه قوانین و مصوبات مربوط به عفاف و حجاب در آموزش عالی
دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی

تیرماه ۱۴۰۱

فهرست مطالب

- ۹ آیین‌نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ..... (مصوب یکصد و بیست و یکمین جلسه مورخ ۱۳۶۶/۵/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- ۱۳ الحاقیه آیین‌نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ..... (مصوب پانصد و سی‌امین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- ۱۷ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی ..... (مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- ۲۹ راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف ..... (مصوب پانصد و شصت و ششمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- ۳۷ راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب ..... (مصوب چهارصد و بیست و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۳ شورای فرهنگ عمومی)
- ۴۳ قانون ساماندهی مد و لباس ..... (مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۲)
- ۴۷ آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی مد و لباس کشور ..... (مصوب کمیسیون فرهنگی مجلس مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۲)
- ۵۵ مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه دانشجویان ..... (در تبیین تبصره د/۳ ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان، پیوست مصوبه جلسه یکصد و نود و هفتم شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، سال ۱۳۹۸)
- ۶۱ شیونامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان ..... (مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرداد ۱۳۹۶)
- ۱۰۳ مجموعه اقدامات عملیاتی برای حفظ و تقویت پوشش و اخلاق حرفه‌ای ..... (پیشنهادی معاونت فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ مصوب سیصد و سی و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۱ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی)
- ۱۱۱ مصوبه مجموعه تکمیلی اقدامات اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب ..... (مصوب هشتصد و بیستمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

آیین‌نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
(مصوب جلسه ۱۲۱ مورخ ۱۳۶۶/۵/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

آیین‌نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

(مصوب جلسه ۱۲۱ مورخ ۱۳۶۶/۵/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

تاریخ ابلاغ: ۱۳۶۶/۵/۱۳

شماره ابلاغ: ۱۹۰۸/دش

شرح:

فصل اول

حفظ حدود اخلاق اسلامی در برخوردها و معاشرت‌ها:

۱- دانشجویان زن و مرد لازم است در کلاس‌های درس در دو ردیف جداگانه بنشینند.

تبصره: هرگاه در دانشگاهی جدا کردن کلاس‌های مخصوص زنان و مردان میسر باشد و مشکلی از لحاظ بودجه و کیفیت تحصیل به وجود نیورد کلاس‌ها باید جدا باشد.

۲- در بیمارستان‌های آموزشی باید کوشش شود که به تدریج بخش‌های بیماران زن و مرد از یکدیگر جدا باشد، و همچنین هر جا میسر است در اتاق‌های عمل از اختلاط زن و مرد خودداری شود و حتی المقدور از کادر پرستاری زن برای زنان و مردان استفاده شود و مسائل شرعی رعایت گردد.

۳- در آزمایشگاه‌ها و بخش‌های تزریقات هرگاه برای تزریق و پانسمان، هم متخصص مرد بود و هم متخصص زن، از متخصص مرد برای بیماران مرد و از متخصص زن برای بیماران زن استفاده شود.

۴- در محل‌های تردد و نصب اعلانات در دانشگاه‌ها، هرگاه احتمال ازدحام رود، باید محل‌های جداگانه برای زنان و مردان در نظر گرفته شود.

۵- لازم است که دانشجویان زن و مرد از آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها و سالن‌های تشریح و اتاق کامپیوتر و غیره و حتی المقدور در نوبت‌های خاص و به طور جداگانه استفاده کنند.

۶- سالن‌های طراحی و مدل (آتلیه‌ها) و خود مدل‌ها باید منطبق با شوون اسلامی باشد و محیط کار حتی المقدور برای زنان و مردان جدا باشد.

۷- دانشجویان زن و مرد لازم است در گروه‌های مجزا به کارهای گروهی دانشجویی از قبیل انجام پروژه‌ها و طراحی و کارهای عملی و مانند آن بپردازند، مگر اینکه مجزا کردن زن و مرد منجر به مختلف شدن کار یا تعطیلی آن گردد.

۸- دانشگاه‌ها باید تدابیری اتخاذ کنند تا در محیط‌های اداری با توجه به امکانات موجود، از اختلاط غیر ضروری زن و مرد تا جایی که منجر به اختلال و تعطیلی کارها نشود جلوگیری به عمل آورند.

۹- مسئولان مرد باید از منشیان مرد استفاده کنند.

۱۰- در آن قسمت از دانشگاه‌ها که عموم مراجعه کنندگان مرد هستند از قبیل خوابگاه‌ها) لازم است از کارمندان مرد استفاده شود و در آن قسمت که مراجعه کنندگان زن هستند از کارمندان زن.

۱۱- اماکن عمومی مانند قرائت‌خانه کتابخانه و خوابگاه‌ها و اتاق‌های غذا خوری باید برای زنان و مردان جدا باشد یا برای هر جنس از نوبت جداگانه استفاده شود.

تبصره: برای اماکن ورزشی نوبت استفاده مردان باید جدا از نوبت زنان باشد.

۱۲- روابط میان استادان و دانشجویان و کارمندان باید مطابق با مقررات دانشگاهی و ضوابط اخلاق اسلامی باشد و هرگاه کسی خلاف آن را مشاهده کرد بنابر اصل نهی از منکر به متخلفان تذکر دهد و اگر تذکر او موثر واقع نشد مراتب را به مقامات مسئولان دانشگاه اطلاع دهد.

۱۳- زنان در محیط کار و تحصیل باید از پوشش اسلامی استفاده کنند و از پوشیدن لباس‌های تنگ و زننده و آرایش و تبرج پرهیز کنند و مردان نیز نباید از لباس‌های زننده استفاده کنند.

۱۴- مسئول اجرای این آیین‌نامه روسای دانشگاه‌ها و مدارس عالی خواهند بود که می‌توانند با کمک کمیته‌های انضباطی یا هیات‌های رسیدگی به تخلفات اداری، به تخلفات رسیدگی نمایند.

تذکر: فصول بعدی این آیین‌نامه متعاقبا به تصویب شورای عالی خواهد رسید.

الحاقیه آیین نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
(مصوب جلسه ۵۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

الحاقیه آیین‌نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

(مصوب جلسه ۵۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۲/۱۰/۷

شماره ابلاغ: ۴۹۵۰/دش

شرح:

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۲۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۵ ماده واحده مقررات سفرهای دانشجویی الحاقی به آیین‌نامه حفظ حدود و آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی (ابلاغیه شماره ۱۹۰۸/دش مورخ ۱۳۶۶/۵/۱۳) را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده واحده: سفرهای دانشجویی مشمول مقررات ذیل خواهد بود:

۱- سفرهای دانشجویی باید با تصویب و صدور مجوز توسط شورای فرهنگی دانشگاه انجام شود.

تبصره ۱: مقصود از سفر دانشجویی، کلیه مسافرت‌های فرهنگی و بازدیدهای علمی دسته جمعی گروهی از دانشجویان یک دانشگاه است که به منظور زیارت و تفریح با مجوز شورای فرهنگی دانشگاه برگزار می‌شود.

تبصره ۲: واحدهای برگزارکننده اردوی دانشجویی غیر دولتی خارج از دانشگاه، می‌بایست نسبت به اخذ مجوز از شورای فرهنگی دانشگاه اقدام نمایند.

تبصره ۳: سفرهای درسی و پژوهشی که با حضور استاد و مجوز گروه آموزشی دانشکده برگزار می‌شود از شمول این مصوبه مستثنی می‌باشد.

۲- برگزاری اردوهای مختلط (دختر و پسر) صرفاً با تایید مکتوب مرجع صادرکننده مجوز قابل اجرا است.

۳- در سفرهای دانشجویی، محل برگزاری اردو و مسیر آن در اطلاق مقررات به منزله محدوده دانشگاه محسوب و در این مدت رعایت مقررات انضباطی دانشگاه و سایر مقررات مربوط الزامی است.

۴- دستور العمل اجرایی موضوع این الحاقیه توسط بالاترین مقام دستگاه مربوط برای اجرا ابلاغ می‌شود.

آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی

(مصوب جلسه ۳۵۸ مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی
(مصوب جلسه ۳۵۸ مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

ماده ۱- تعاریف

الف- منظور از دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی، دانشگاه‌ها و مؤسسات و مجتمع‌های آموزش عالی و پژوهشی دولتی و غیر دولتی است که طبق مقررات وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مدرک رسمی بالاتر از دیپلم (ولو به عنوان معادل) صادر می‌کنند که در این آیین‌نامه به آن‌ها «دانشگاه» اطلاق می‌شود.

ب- دانشجوی داخل: هر فردی است که در یکی از دانشگاه‌ها به صورت حضوری یا غیر حضوری به تحصیل اشتغال داشته باشد که در این آیین‌نامه به آن «دانشجو» اطلاق می‌شود.

ج- دانشجوی وابسته: به فردی که به عنوان دانشجوی بورسیه یا ارز بگیر در یکی از دانشگاه‌های خارج از کشور تحصیل می‌کند، گفته می‌شود.

د- دانشجوی خارجی: به دانشجوی تبعه کشورهای خارجی گفته می‌شود که در دانشگاه جمهوری اسلامی ایران تحصیل می‌کند.

ه- زمان تحصیل: با زمان ثبت نام اولیه در دانشگاه آغاز و با اخذ مدرک یا گواهی موقت یا انصراف یا اخراج خاتمه یافته تلقی می‌شود.

ماده ۲- کلیات

با توجه به قداست علم و اخلاق و محیط‌های آموزشی و پژوهشی در شرع مبین و حکومت اسلامی و ضرورت دفاع و حراست از حقوق عمومی دانشجویان، دانشجو مکلف است در طول زمان تحصیل و در هر محیط اعم از دانشگاه و خارج از دانشگاه از ارتکاب هر عمل که خلاف شئون و حیثیات دانشجو اعم از دانشجوی داخل یا وابسته یا خارجی باشد، خودداری کند؛ در غیر اینصورت براساس مفاد آیین‌نامه با وی برخورد می‌شود.

ماده ۳- ترکیب اعضای کمیته انضباطی بدوی دانشگاه و چگونگی انتخاب آن‌ها

۱- معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان رئیس کمیته انضباطی بدوی

۲- مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه یا نماینده تام‌الاختیار

ایشان در صورت وجود دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه

۳- یک نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب رئیس دانشگاه

۴- دو نفر دانشجوی دانشگاه به انتخاب رئیس دانشگاه

۵- دبیر کمیته انضباطی بدوی با انتخاب رئیس کمیته بدوی بدون داشتن حق رأی

تبصره ۱: دو دانشجوی عضو کمیته انضباطی دانشگاه باید واجد شرایط زیر باشند:

۱-۱- حداقل نیمه اول دوره کارشناسی را به پایان رسانده باشند (مؤسساتی که فقط دوره کاردانی را دارند دانشجویان عضو کمیته انضباطی آنها باید وارد نیمه دوم دوره کاردانی شده باشند) و ضمناً دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و دکتری، مشروط بر آن که تحصیلات دوره کارشناسی خود را در داخل کشور به پایان رسانده باشند از این ماده مستثنی هستند.

۲-۱- از حیث درسی و اخلاقی جزو دانشجویان خوب دانشگاه باشند.

تبصره ۲: کلیه اعضای انضباطی دانشگاه باید به تقوی و تعهد و استقلال نظر شهرت داشته و متأهل و فاقد سوء سابقه باشند.

تبصره ۳: اعضای بندهای ۳ و ۴ به مدت دو سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است و ضمناً چنانچه اعضای فوق در طول سه سال، سه جلسه متوالی یا ۶ جلسه متناوب غیبت غیر موجه داشته یا به هر دلیل امکان حضور در جلسات کمیته انضباطی دانشگاه را به مدت بیش از ۳ ماه نداشته باشند یا در صورت احراز عدم صلاحیت، رئیس دانشگاه می‌تواند به عزل آنها و انتخاب فرد جدید اقدام کند. تشخیص موجه یا غیر موجه بودن غیبت اعضا به عهده رئیس کمیته است.

تبصره ۴: رئیس کمیته می‌تواند بنا به صلاح دید از افراد مطلع برای شرکت در جلسات کمیته بدون داشتن حق رأی دعوت کند.

تبصره ۵: جلسات کمیته با حضور رئیس کمیته و حداقل دو عضو صاحب رأی تشکیل می‌شود و مصوبات آن با سه رأی موافق قابل اجرا است.

تبصره ۶: احکام کمیته انضباطی بدوی دانشگاه با امضای رئیس کمیته بدوی و احکام کمیته انضباطی تجدید نظر با امضای دبیر کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه ابلاغ می‌شود.

ماده ۴- ترکیب اعضای کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه

- ۱- رئیس دانشگاه به عنوان رئیس کمیته تجدید نظر
- ۲- مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه
- ۳- معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان دبیر کمیته تجدید نظر

ماده ۵- ترکیب اعضای کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان

- ۱- معاون دانشجویی وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حسب مورد، به عنوان رئیس کمیته
- ۲- مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در یکی از دانشگاه‌ها به انتخاب شورای مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها و با حکم رئیس مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
- ۳- یک نفر حقوقدان به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حسب مورد
- ۴- سرپرست کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان بدون حق رأی به عنوان دبیر کمیته
- ۵- یک نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد
- ۶- یک نفر دانشجو از میان اعضای کمیته انضباطی دانشگاه‌ها با انتخاب و صدور حکم از سوی وزیر فرهنگ و آموزش عالی
- ۷- معاون دانشجویی یکی از دانشگاه‌ها بنا به دعوت دبیر کمیته مرکزی

تبصره ۱: به مدت عضویت اعضای منتخب ۳ سال و انتخاب مجدد آن‌ها بلامانع است.

تبصره ۲: جلسات کمیته مرکزی انضباطی با حضور ۴ نفر رسمیت می‌یابد و تصمیمات جلسه با ۳ رأی موافق لازم‌الاجرا است.

تبصره ۳: کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان از نظر تشکیلاتی به وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وابسته است و تحت نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی فعالیت می‌کند.

تبصره ۴: رئیس کمیته می‌تواند بنا به تشخیص و ضرورت امر از افراد مطلع برای شرکت در جلسه کمیته بدون داشتن حق رأی دعوت کند.

تبصره ۵: احکام کمیته مرکزی انضباطی با امضای دبیر کمیته مرکزی ابلاغ می‌شود.

ماده ۶- حدود اختیارات و وظایف کمیته‌های انضباطی دانشگاه و کمیته مرکزی انضباطی

الف- رسیدگی به جرایم عمومی دانشجویان (از قبیل تهدید، تطمیع، توهین، ضرب و جرح، جعل، سرقت، رشوه، اختلاس یا قتل)

ب- رسیدگی به تخلفات آموزشی و اداری مانند:

ب/۱- تقلب در امتحان

ب/۲- فرستادن شخص دیگری به جای خود در امتحان یا شرکت به جای دیگری در امتحان

ب/۳- ارتکاب هر عملی از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی که موجب اختلال یا وقفه یا مزاحمت در اجرای برنامه‌های دانشگاه یا خوابگاه شود.

ب/۴- ایراد خسارت به اموال دانشگاه یا بیت المال

ج- تخلفات سیاسی:

ج/۱- دادن اطلاعات خلاف یا کتمان واقعیات عمده نسبت به خود و یا گروهک‌های محارب یا مفسد یا افراد وابسته به آن‌ها

ج/۲- عضویت در گروهک‌های محارب یا مفسد یا ملحد یا هواداری و انجام دادن هر عملی به نفع آن‌ها

ج/۳- فعالیت و تبلیغ به نفع گروهک‌ها و مکاتب الحادی

ج/۴- توهین به شعائر اسلامی یا ملی و ارتکاب اعمالی بر ضد نظام جمهوری اسلامی (مانند: شعار نویسی، پخش اعلامیه و ...)

ج/۵- ایجاد بلوا و آشوب در محیط دانشگاه

د- تخلفات اخلاقی:

د/۱- استعمال مواد مخدر یا شرب خمر یا قمار یا مداخله در خرید و فروش و توزیع این‌گونه مواد

د/۲- استفاده از نوارهای ویدئویی یا صوتی یا لوحه‌های رایانه‌ای مستهجن یا مداخله در خرید و فروش، تکثیر و توزیع این‌گونه وسایل

د/۳- عدم رعایت پوشش اسلامی با استفاده از پوشش با آرایش مبتذل

- ۴/د- استفاده یا توزیع یا تکثیر کتب، مجلات، عکس‌های مستهجن و یا آلات لهو و لعب
- ۵/د- عدم رعایت شئون دانشجویی
- ۶/د- داشتن رابطه نامشروع
- ۷/د- تشکیل یا شرکت در جلسات نامشروع
- ۸/د- انجام عمل منافی عفت

ماده ۷- تنبیهات

الف- تنبیهاتی که با حکم کمیته‌های انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی نسبت به دانشجویان می‌تواند اعمال شود.

الف/۱- احضار و اخطار شفاهی

الف/۲- اخطار کتبی بدون درج در پرونده دانشجوی

الف/۳- تذکر کتبی و درج در پرونده دانشجوی

الف/۴- توبیخ کتبی و درج در پرونده دانشجوی

الف/۵- دادن نمره ۲۵٪ در دروس مربوط به تخلف

الف/۶- محرومیت از تسهیلات رفاهی دانشگاه (از قبیل وام مخوابگاه و ...)

الف/۷- دریافت خسارت از دانشجوی در مواردی که تخلف، منجر به ایجاد ضرر و زیان به دانشگاه یا بیت‌المال شده باشد.

الف/۸- منع موقت از تحصیل تا مدت دو نیمسال تحصیلی (با احتساب یا بدون احتساب سنوات)

تبصره ۱: در مواردی که کمیته انضباطی بدوی دانشگاه حکم صادر کرده و به آن حکم در موعد مشخص شده در این آیین‌نامه دانشجوی اعتراض کند، تجدید نظر در حکم صادره به عهده کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۲: اعمال مجدد مجازات موضوع بند الف/۸ ماده ۷ منوط به تأیید کمیته مرکزی انضباطی خواهد بود.

ب- تنبیهاتی که فقط با حکم کمیته مرکزی انضباطی نسبت به دانشجویان می‌تواند اعمال شود:

ب/۱- منع موقت از تحصیل تا چهار نیمسال تحصیلی (با احتساب یا بدون

تبصره: چنانچه پس از اجرای حکم کمیته و در طول مدت تحصیل دانشجو، احتساب سنوات محرومیت از تحصیل مانع از فارغ‌التحصیل شدن دانشجو شود و دانشجو متعذر به عذر موجه شود، کمیته مرکزی پس از ارایه دلایل و مدارک تعذر از سوی دانشجو و بررسی، بنا به تشخیص می‌تواند اقدام به تبدیل حکم به عدم احتساب سنوات کند.

ب/۲- تغییر محل تحصیل دانشجو

ب/۳- تبدیل دور تحصیلی دانشجو از روزانه به شبانه

ب/۴- اخراج دانشجو از دانشگاه با حفظ حق شرکت مجدد در آزمون ورودی

ب/۵- محرومیت از تحصیل در کلیه دانشگاه‌ها تا ۵ سال

تبصره ۱: در موارد ضروری بنا به تشخیص، کمیته انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی می‌تواند حکم به صورت ترکیبی صادر کند (ترکیبی از ۲ یا چند بند ماده ۷).

تبصره ۲: رئیس دانشگاه مجاز است تا زمان رسیدگی به پرونده دانشجوی متخلف در کمیته انضباطی دانشگاه از ورود وی به دانشگاه جلوگیری کند، مشروط بر اینکه مدت رسیدگی به پرونده دانشجو از یکماه تجاوز نکند و در مورد پرونده‌هایی که به کمیته مرکزی انضباطی برای رسیدگی و اعلام رأی ارجع می‌شود، رئیس دانشگاه مجاز است از ورود دانشجو به دانشگاه تا مدت دو ماه جلوگیری کند (در صورت تلافی ایام ممانعت از ورود دانشجو به دانشگاه با امتحانات پایان نیمسال، دانشجو می‌تواند با تشخیص رئیس دانشگاه در امتحانات پایان نیمسال شرکت کند).

تبصره ۳: به منظور ممانعت از اعمال سلیقه‌های متفاوت در دانشگاه‌ها و در موارد تخلف مشابه، کمیته‌های انضباطی دانشگاه‌ها موظفند در خصوص تخلفات مشمول بندهای ج/۵ و الا و ۱/د و ۴/د و ۶/د و ۷/د و ۸/د.

ماده ۶ آیین‌نامه، ضمن رسیدگی و صدور حکم در محدوده اختیارات، مراتب را برای اطلاع و احیانا اعلام نظر به کمیته مرکزی انضباطی ارسال کنند.

تبصره ۴: هر گاه دانشجویی در مکان‌هایی به عنوان دانشجو فعالیت داشته باشد (از قبیل سفرهای علمی، محل‌های کارآموزی، خوابگاه و ...) مرتکب عملی شود که بر حسب قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، کمیته انضباطی می‌تواند ضمن رسیدگی به تخلف در حیطة این آیین‌نامه، موارد را برای برخورد در حیطة کاری مراجع ذی‌صلاحیت به آن‌ها نیز ارجاع دهد. به هر حال تنها مرجع مجاز دانشگاه به انعکاس تخلف و معرفی دانشجوی خاطی به مراجع قضایی و انتظامی، کمیته انضباطی آن دانشگاه است.

تبصره ۵: هر گاه دانشجویی در خارج از محوطه دانشگاه مرتکب عمل خلافی شود

که بنا بر قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، رسیدگی به جرم ارتكابی در چارچوب ضوابط و قوانین کیفری و جزایی در صلاحیت مراجع قضایی است، اما کمیته انضباطی می‌تواند به موازات آن حسب ماده ۷ این آیین‌نامه تصمیم‌گیری کند.

تبصره ۶: ترمرد دانشجو از اجرای احکام و دستوراتی که کمیته انضباطی صادر می‌کند یا تکرار تخلف موجب تشدید تنبیه خواهد شد.

تبصره ۷: بنا به تشخیص کمیته انضباطی، موارد تخلف می‌تواند به ولی یا سرپرست یا همسر دانشجو اطلاع داده شود.

تبصره ۸: در صورت احتمال تصحیح رفتار و عدم تکرار تخلف، کمیته‌های انضباطی دانشگاه و کمیته مرکزی انضباطی بنا به تشخیص می‌تواند اجرای تمام یا بخشی از حکم را پس از اخذ تعهد به حالت تعلیق در آورند و در صورت تکرار هر نوع تخلف، علاوه بر اعمال مجازات جرم جدید، حکم تعلیقی هم به اجرا در خواهد آمد و استفاده از موضوع این تبصره در طول مدت تحصیل دانشجو فقط یک بار مجاز می‌باشد و اعتبار اجرای احکام تعلیقی به شرط عدم تکرار تخلف تا پایان تحصیل دانشجو است و در صورت عدم تکرار تخلف در طول مدت تحصیل، سوابق محکومیت از پرونده او خارج خواهد شد. ضمناً این تبصره بر کلیه موارد تخلف ماده ۶ این آیین‌نامه شمول دارد به جز در این موارد:

اعمال شنیع (زنا ولواط) - سرقت مکرر - استفاده از سلاح - عضویت یا فعالیت در گروهک‌های ملحد، مفسد یا محارب، توزیع مواد مخدر و مشروبات الکلی.

تبصره ۹: به تخلفات دانشجویان مهمان و انتقالی، کمیته انضباطی دانشگاهی که تخلف در زمان تحصیل دانشجو در آن‌جا صورت گرفته است رسیدگی خواهد کرد و چنانچه در موقع اجرای حکم دانشجو در آن دانشگاه نباشد، کمیته انضباطی دانشگاهی که محل تحصیل دانشجو است مکلف به اجرای حکم صادره خواهد شد.

ماده ۸- نحوه اعتراض کردن دانشجو به آرای صادر شده

الف- درمورد احکامی که کمیته انضباطی بدوی دانشگاه صادر می‌کند (بندهای الف/۱ و الف/۲ ماده ۷) دانشجو می‌تواند ظرف مدت ۱۰ روز اداری از تاریخ رؤیت حکم اولیه، اعتراض خود را به کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه ذی‌ربط تسلیم کند تا در آن کمیته تجدید نظر شود.

تبصره: در مورد احکام بندهای الف/۱ و الف/۲ مرجع تجدید نظر همان کمیته انضباطی بدوی است و دانشجو باید ظرف مدت ۱۰ روز اداری از تاریخ رؤیت حکم اولیه، اعتراض خود را به آن کمیته تسلیم کند تا حکم قطعی صادر شود.

ب- در مورد تصمیماتی که کمیته مرکزی انضباطی اتخاذ می‌کند (بندهای الف و ب ماده ۷) نحوه و مراحل صدور حکم و اعتراض دانشجو بدین ترتیب خواهد بود:

ب/۱- کمیته مرکزی ابتدا نظر خود را در مورد تنبیه مورد نظر که باید درباره دانشجوی اعمال شود از طریق دانشگاه و یا رأساً توسط حکم کتبی (حکم اولیه) به اطلاع وی می‌رساند.

ب/۲- دانشجو می‌تواند ظرف مدت دو هفته پس از ابلاغ حکم، دفاعیه خود را به کمیته مرکزی (از طریق کمیته انضباطی دانشگاه یا مستقیماً به کمیته انضباطی با ارسال رونوشت به کمیته انضباطی دانشگاه ارسال نماید).

ب/۳- کمیته مرکزی پس از ملاحظه دفاعیه دانشجو، حداکثر ظرف مدت یک ماه حکم قطعی را صادر می‌کند.

تبصره ۱: احکام اولیه صادره از سوی کمیته انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی به هر شکل ممکن می‌باید تا یک ماه پس از صدور به دانشجوی متخلف ابلاغ شود.

تبصره ۲: احکام اولیه با رعایت موضوع تبصره ۱ ماده ۸ تا زمان صدور حکم قطعی، لازم الاجرا نیست.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجو به دلایل غیر موجه از اعلام رؤیت حکم اولیه استنکاف کند حق اعتراض از وی سلب خواهد شد (مرجع تشخیص غیر موجه بودن، کمیته انضباطی است).

ماده ۹- کلیه کمیته‌های انضباطی موظفند با کمیته مرکزی در ارسال پرونده و یا موارد درخواستی دیگر همکاری کنند و احکام صادره از سوی کمیته مرکزی انضباطی را اجرا کنند.

ماده ۱۰- رئیس دانشگاه مسئول نظارت بر حسن اجرای کلیه مسائل مربوط به این آیین‌نامه در دانشگاه است.

ماده ۱۱- مرجع رسیدگی بدوی و نهایی به تخلفات دانشجویان وابسته، کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان است.

ماده ۱۲- در صورتی که مراجع امنیتی یا قضایی تشخیص به صلاحیت یا عدم صلاحیت تحصیل دانشجویی بدهند، باید مراتب را کتبا با ذکر نوع و میزان تخلف به کمیته مرکزی انضباطی ارسال کنند تا کمیته مرکزی انضباطی براساس موارد ارایه شده، در خصوص ادامه یا عدم ادامه یا چگونگی تحصیل دانشجو تصمیم‌گیری کند. به هر حال مرجع تشخیص صلاحیت یا عدم

صلاحیت تحصیل دانشجویان کمیته مرکزی انضباطی است.

تبصره ۱: دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های جامع و دانشکده‌های اقماری سایر دانشگاه‌ها، مجاز به تشکیل کمیته انضباطی‌اند و وابستگی آن‌ها به کمیته مرکزی انضباطی از طریق کمیته انضباطی دانشگاه است. مرجع تشخیص ضرورت تشکیل کمیته انضباطی در این گونه دانشکده‌ها کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه است و صدور مجوز به عهده کمیته مرکزی انضباطی است و ترکیب اعضای کمیته انضباطی این گونه دانشکده‌ها حسب مورد با پیشنهاد رئیس دانشگاه و تأیید کمیته مرکزی انضباطی انتخاب می‌شوند.

تبصره ۲: دانشگاه‌های وابسته به نیروهای مسلح کلیه تخلفات دانشجویان عضو نیروهای مسلح خود را وفق آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی معظم کل قوا رسیدگی خواهند کرد و در صورت محرومیت از ادامه تحصیل، مراتب را به کمیته مرکز انضباطی احاله می‌کند. ادامه تحصیل این دانشجو در دانشگاه‌های غیر وابسته به نیروهای مسلح پس از تأیید صلاحیت ادامه تحصیل در کمیته انضباطی، بر اساس ضوابط سازمان سنجش خواهد بود.

تبصره ۳: در صورت وصول گزارش، کمیته مرکزی انضباطی در ابتدا بنا به تشخیص می‌تواند به تخلفات دانشجویان رسیدگی کند.

ماده ۱۳- شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه در ظرف مدت یک ماه پس از تصویب در شورای عالی انقلاب فرهنگی توسط وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و برای اجرا به کلیه دانشگاه‌ها ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۴- این آیین‌نامه در ۱۴ ماده و ۵۴ بند و ۳۰ تبصره در جلسه ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و کلیه آیین‌نامه و بخشنامه‌های مغایر با این آیین‌نامه فاقد اعتبار است.

راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف

(مصوبه جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف
(مصوبه جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۴/۵/۱۷

شماره ابلاغ: ۲۲۱۴دش

شرح:

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۶۶ مورخ ۸۴/۵/۴ در چارچوب اصول و مبانی روش‌های اجرایی گسترش فرهنگ عفاف (مصوب جلسه ۴۱۳ مورخ ۷۶/۱۱/۱۴) راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف را به شرح ذیل تصویب نمود:

۱- توسعه فرهنگ کنکاش و تفکر در مفاهیم دینی توسط جوانان به منظور پذیرش درونی و قلبی و عمل به آن‌ها

۲- تبیین دائمی جایگاه والا و پر اعتبار زن در اسلام و مقایسه آن با سایر مکاتب به منظور احساس برتری شخصیت زن مسلمان نسبت به زنان سایر مکاتب و پرهیز از روی آوردن به جاذبه‌ها و شخصیت‌های کاذب

۳- تقویت بنیه اعتقادی، اخلاقی و اصول و مبانی تربیت برای والدین، خصوصا مادران نسبت به امر عفاف و حجاب و ایجاد حساسیت در آن‌ها نسبت به آسیب‌های ناشی از عدم رعایت آن برای خود، خانواده و فرزندان

۴- اتخاذ تدابیر مناسب جهت جذب، تربیت و به‌کارگیری نیروی انسانی شایسته نظیر مدیران، معلمین و اساتید معتقد و عامل به رعایت حجاب و عفاف در کلیه مراکز اداری و آموزشی

۵- تبیین آموزه‌های دینی در خصوص ضرورت رعایت اصول حیا و عفت متناسب با قابلیت‌ها و ویژگی‌های زنان و مردان و ایجاد تعادل در روابط اجتماعی آن‌ها؛

۶- احیا و ترویج سنت حسنه امر به معروف و نهی از منکر

۷- ارتقای سطح آگاهی جوانان در خصوص ارتباطات صحیح انسانی و اخلاقی بین آن‌ها و حفظ حدود عفاف و حجاب در جامعه و خانواده

۸- تبیین فلسفه و پیامدهای مثبت فرهنگی اجتماعی، روانی و اخلاقی عفاف و حجاب در عرصه‌های مختلف زندگی و اثرات منفی عدم رعایت آن در سست کردن بنیان‌های اخلاقی خانواده و جامعه

۹- تبیین دیدگاه اسلام در خصوص عفاف، پوشش، حجاب و ضرورت بیان، فلسفه، احکام و دستاوردهای مثبت رعایت آن در جامعه متناسب با شرایط سنی جوانان و نوجوانان با شیوه‌های جذاب

۱۰- توجه دادن به رعایت و نیز باور پوشش نه به عنوان یک اجبار اجتماعی بلکه به عنوان یک ارزش انسانی، دینی و معنوی و یک باور قلبی جهت مصونیت از زشتی‌ها و آسیب‌های اجتماعی

۱۱- افزایش آگاهی والدین نسبت به رعایت حجاب و عفاف خصوصا در خانواده و نقش الگویی آنان در این امر

۱۲- اهتمام جدی نهاد خانواده نسبت به تأمین نیازهای عاطفی و شخصیتی فرزندان به ویژه دختران و تأثیر آن در شکل‌گیری هویت دینی و اجتماعی آنها

۱۳- تبیین نقش عفاف و حجاب در تقویت هویت ملی و فرهنگی جوانان و تأثیر آن بر استقلال فرهنگی و سیاسی کشور

۱۴- تقویت روحیه تعادل در جوانان در رویکرد آنان به مدگرایی و بیان مستدل و منطقی اثرات و پیامدهای مدگرایی افراطی و پرهیز از تقلید کورکورانه از مدهای غربی و تقویت مدگرایی ملی

۱۵- تبیین ریشه‌های تاریخی و فرهنگی و نشانه‌های روشن از وجود حجاب و پوشش در ادیان الهی و جوامع دارای سابقه تاریخی و تمدن فرهنگی

۱۶- زمینه‌سازی اجتماعی مناسب برای دختران و پسران جهت کشف، هدایت و بروز قابلیت‌ها و توانمندی‌ها و تأمین مطالبات خود به منظور جلوگیری از بروز جلوه‌گری‌های نامناسب در حیطه فرهنگ عفاف و حجاب

۱۷- اختصاص بخشی از موضوعات تحقیقاتی به بررسی «زمینه، علل و موانع گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در جامعه و بررسی تأثیرات محصولات فرهنگی کشور بر این موضوع»

۱۸- تشویق و ترغیب خانواده‌ها و جوانان به ازدواج آسان و آشنا نمودن آنان با معیارهای شرعی انتخاب همسر، حقوق و وظایف یکدیگر، تقویت روحیه ساده‌زیستی و قناعت پیشگی در زندگی

۱۹- تقویت هماهنگی بین دستگاه‌های ذی‌ربط در برنامه‌ریزی و تأمین امکانات لازم جهت رفع مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی موجود بر سر راه ازدواج جوانان

۲۰- توسعه فعالیت‌های بنیادهای ازدواج به منظور جلب مساعدت دولت و خیرین در امر ازدواج جوانان

۲۱- ارتقای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و توانمندی‌های جوانان جهت توسعه طرح‌های خود اشتغالی و آشنایی با بازار کار و زمینه‌های مختلف فعالیت به عنوان زمینه ساز ازدواج، تشکیل خانواده و نهایتاً توسعه فرهنگ عفاف؛ ۲۲- اهتمام جدی مراکز فرهنگی و کلیه رسانه‌های کشور نسبت به ارائه الگوی مطلوب از عفاف و حجاب در محصولات فرهنگی خود (فیلم، سریال، تئاتر و ...) و پرهیز از ایجاد تضاد و تناقض برای جوانان در این امر

- ۲۳- جذب، تربیت و بکارگیری نیروی انسانی آگاه و عامل به مبانی دینی عفاف و حجاب در برنامه‌های فرهنگی و تبلیغی
- ۲۴- جهت‌دهی و تقویت امر عفاف و حجاب با استفاده از قابلیت‌ها و ظرفیت سازمان‌ها، احزاب، تشکل‌های غیردولتی و هیئت‌های مذهبی در کشور
- ۲۵- هدایت تبلیغات تجاری به سوی استقلال فرهنگی و اقتصادی
- ۲۶- سازماندهی مبلغان آشنا به اصول و مبانی فرهنگ عفاف و حجاب به روش‌های صحیح تبلیغ و استفاده بهینه از آن‌ها در مجامع دینی و خودجوش مردمی
- ۲۷- نظارت دقیق و همه‌جانبه در امر تولید و نشر کتاب، مطبوعات و مجلات سینمایی در خصوص رعایت حریم عفاف و حجاب از نظر محتوایی و شکلی
- ۲۸- تبیین ضرورت رعایت حجاب و عفاف توسط زنان و مردان در برنامه‌های فرهنگی، تبلیغی و هنری و پرهیز از یک‌سونگری
- ۲۹- الگوسازی و ایجاد گرایش‌های عمیق و پایدار نسبت به امر حجاب و عفاف از طریق معرفی سیره عملی معصومین (ع)، بزرگان علمی و ادبی و فرهنگی، منطبق با مقتضیات زمان و مکان و شرایط سنی جوانان
- ۳۰- تبیین عدم مغایرت پوشیدگی، حجاب و عفاف با حضور و فعالیت‌های اجتماعی زنان و رفع شبهه تعارض بین آن دو
- ۳۱- توسعه ارتباطات و تبادل اطلاعات بین دستگاه‌های مختلف آموزشی، فرهنگی و تبلیغی در جهت تبیین و تعیین حدود و ضوابط هماهنگ در رعایت عفاف و حجاب در ارائه برنامه‌ها و کالاهای فرهنگی
- ۳۲- تربیت و توسعه نیروی انسانی مؤمن، کارآمد و آشنا به مسائل فرهنگی - تبلیغی در امر عفاف و حجاب و پرهیز از برخوردهای خشن، فیزیکی و تحقیرآمیز با متخلفین
- ۳۳- هماهنگی و وحدت رویه مستمر و پایدار در برخورد با ناهنجاری‌های فرهنگی توسط دستگاه‌های مختلف در چارچوب قانون
- ۳۴- ارتقای سطح آگاهی و ایجاد حساسیت در مدیران نسبت به توسعه فرهنگ عفاف و حاکمیت ارزش‌های اخلاقی در مجموعه‌های تحت مسئولیت آن‌ها
- ۳۵- طراحی و اجرای فعالیت‌های فرهنگی در مراکز تبلیغی، آموزشی و فرهنگی در راستای توسعه امر عفاف و حجاب
- ۳۶- ترغیب مسئولین و مدیران نسبت به مناسب‌سازی فیزیکی و فرهنگی محیط کار در ادارات، بانک‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی برای شاغلین و مراجعین

۳۷- توسعه و تنوع بخشی به الگوهای مناسب حجاب و تبلیغ آن توسط رسانه‌ها به منظور اقبال روحیه تنوع طلبی و حس زیبا شناختی جوانان ضمن ترویج و تشویق چادر به‌عنوان حجاب برتر و پرهیز از تحمیل و اجباری کردن یک الگوی ثابت از حجاب

۳۸- توجه دستگاه‌ها و نهادهای فرهنگ‌ساز به مد به‌عنوان مؤلف‌های نوین و تأثیر گذار در جهت دهی به نوع پوشش و آراستگی جوانان

۳۹- تشویق و ترغیب و تبلیغ نمادها و الگوهای لباس ایرانی و بومی مناطق مختلف کشور و ممانعت از تبلیغ الگوهای مغایر با فرهنگ ایرانی - اسلامی

۴۰- اتخاذ تدابیر لازم جهت تولید و توزیع اقلام مورد نیاز جامعه در رعایت حجاب

۴۱- ایجاد زمینه‌های دسترسی عمومی به پارچه و لباس منطبق با الگوهای ایرانی - اسلامی و حمایت از طراحان و تولید کنندگان آن

۴۲- ایجاد زمینه تبادل فرهنگی ملل اسلامی از طریق ارائه الگوها و نمادهای پارچه و لباس ایرانی - اسلامی

۴۳- فراهم ساختن زمینه‌های امکان رقابت برای تولیدکنندگان داخلی و حمایت مالی از آن‌ها

۴۴- تقویت فرهنگ استفاده از پارچه و لباس‌های منطبق با الگوهای ایرانی - اسلامی

۴۵- تهیه مقررات لازم برای جلوگیری از واردات پارچه و لباس غیر متناسب با فرهنگ عفاف و حجاب

۴۶- به منظور ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در امر ترویج و گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در جامعه، کمیته ترویج و گسترش فرهنگ عفاف با ترکیب ذیل در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل خواهد شد و گزارش عملکرد آن هر شش ماه یکبار به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه خواهد گردید.

- ۱- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیته) ۲- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی (نائب رئیس کمیته) ۳- دبیر شورای فرهنگ عمومی (دبیر کمیته)
- ۴- نماینده سازمان ملی جوانان ۵- نماینده وزارت اطلاعات ۶- نماینده نیروی انتظامی ۷- نماینده وزارت کشور ۸- نماینده کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و نماینده وزارت آموزش و پرورش ۱۰- نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ۱۱- نماینده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۲- نماینده سازمان صدا و سیما ۱۳- نماینده وزارت بازرگانی ۱۴- نماینده ستاد امر به معروف و نهی از منکر ۱۵- نماینده شورای فرهنگی اجتماعی زنان ۱۶- نماینده سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران ۱۷- نماینده وزارت مسکن و شهرسازی
- ۱۸- نماینده وزارت اقتصاد و دارایی ۱۹- نماینده وزارت ارتباطات و فناوری

اطلاعات ۲۰- نماینده گمرک جمهوری اسلامی ایران ۲۱- نماینده سازمان تربیت بدنی ۲۲- نماینده مرکز امور مشارکت زنان

۴۷- کمیته ترویج و گسترش فرهنگ عفاف موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه راهکارهای آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و نقش دستگاه‌های ذی‌ربط در این خصوص را تهیه و تصویب نموده و به اطلاع شورای عالی انقلاب فرهنگی برساند.

راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب
(مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۳ شورای فرهنگ عمومی)

راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۳ شورای فرهنگ عمومی)

متن کامل قانون راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب

متن کامل قانون راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب که در ۱۳ دی ۱۳۸۴ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید به شرح زیر می‌باشد:

مقدمه

«حجاب» از ارزنده‌ترین نمودهای فرهنگی، اجتماعی در تمدن ایرانی - اسلامی است که پیشینه آن به قبل از ورود اسلام می‌رسد، اما در فرهنگ اسلامی به اوج تعالی و منتهای ارزش و اعتبار خود می‌رسد.

حجاب و عفاف پدیده مذهبی - ارزشی مهمی در تعالیم اسلامی است و توجه به زمینه‌های فرهنگی - اجتماعی به عنوان بستر آن بسیار شایسته و لازم است و اشاعه و تعمیق آن نیازمند آموزش‌های بنیادین و مداوم در خانواده، مدرسه، دانشگاه و اجتماع است.

بدیهی است که در کنار شرایط مساعد اجتماعی برای ارزش تلقی کردن و الگوپذیری این فرهنگ، نیازمند درونی و نهادینه شدن آن در وجود افراد است. بدون شک رسیدن به این هدف نیازمند مشارکت و توجه جدی همه نهادها و دستگاه‌ها به صورت مستمر و هدفمند است.

سیاست‌ها و راهکارها

۱- در اولویت قرار دادن موضوع حجاب و عفاف در برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی کشور برای مقابله با روند فزاینده بدحجابی

۲- ابلاغ روش‌های اجرایی و تعیین ضوابط و هنجارهای روشن در مورد نوع لباس و پوشش افراد در بخش‌های رسمی و اداری کشور

۳- نظارت بر رعایت حریم حجاب و عفاف در سازمان‌های دولتی و عمومی و نظارت و تأکید بر ضرورت رعایت سادگی و پوشش و فرم‌های اسلامی و حضور ساده و بی‌آرایش در محیط کار به دلیل تأثیر منفی بر مراجعان

۴- تعریف استانداردهای فرهنگی مناسب برای ترویج فرهنگ عفاف منطبق با فرهنگ دینی و ملی و فراهم کردن زمینه‌های لازم برای ترویج الگوهای مناسب پوشش اسلامی توسط نهادهای الگو ده

۵- ایجاد مراکز و مؤسسات متعدد با هدف الگوسازی، ارائه مدل‌های مناسب و

متنوع و ایجاد رقابت سالم در زمینه بین افراد

۶- وضع قوانین و مقررات لازم برای اصلاح وضعیت پوشش در جامعه

۷- گسترش و تقویت مراجع قانونی برای ترویج پوشش اسلامی در جامعه

۸- اصالت بخشی به فرهنگ عفاف از طریق محصولات متنوع فرهنگی، هنری متناسب

۹- رعایت حجاب و حفظ شئون اسلامی از سوی مدیران، مسئولان حکومتی و خانواده‌های آنان و تدوین شاخص‌هایی در این زمینه برای گزینش مدیران

۱۰- رفع اشکالات قانونی در نحوه تولید، توزیع و عرضه پوشاک داخلی و خارجی

۱۱- پیگیری نحوه اجرای طرح گسترش فرهنگ عفاف به صورت مستمر در جلسات شورای فرهنگ عمومی استان‌ها و ارائه گزارش‌های منظم به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیته)

۱۲- ارزیابی دقیق از اجرای طرح‌ها توسط دستگاه‌های فرهنگی، انتظامی و قضایی برای مقابله با مظاهر بدحجابی و یافتن راهکارهای مناسب توسط کمیته توسعه و ترویج فرهنگ عفاف

۱۳- نظارت و ارزیابی عملکرد رسانه‌ها - خصوصاً صدا و سیما - در ارتباط با الگوهای تبلیغی آن‌ها و تأثیر آن در جامعه

۱۴- احیای سنت حسنه امر به معروف و نهی از منکر در مورد حجاب و عفاف

۱۵- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای تهیه کتب، نشریات و تولیدات علمی - فرهنگی به منظور ترویج فرهنگ عفاف و پاسخگویی به شبهات موجود در مورد آن

۱۶- انجام سیاست‌های تشویقی درباره مدیران و کارگزارانی که در محیط کار خود اصول عفاف و پوشش اسلامی را رعایت می‌کنند

وظایف دستگاه‌ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

۱- تدوین برنامه جامع فرهنگ عفاف و حجاب با توجه به ضرورت الگوساز بهینه‌سازی و به روز کردن الگوها، با در نظر گرفتن تنوع فرهنگی موجود در کشور در محیط‌های دانشگاهی توسط پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

۲- آشنا ساختن دانشجویان - خصوصاً دختران - با توطئه‌ها، زمینه‌ها، روش‌های نفوذ فرهنگ غرب و تأثیر منفی آن در عفاف و حجاب

- ۳- انتشار فصلنامه علمی - پژوهشی در مورد توسعه فرهنگ عفاف و انجام تحقیقات جامع در این زمینه
- ۴- نظارت جدی بر اجرای آیین‌نامه انضباطی دانشجویی در محیط دانشگاهی، دانشکده‌ها، خوابگاه‌ها، اردوها و همایش‌های دانشجویی در زمینه توسعه فرهنگ عفاف
- ۵- تقدم رعایت‌کنندگان حجاب و عفاف، در جامعه و حمایت از نخبگان با حجاب و معرفی افراد نمونه محجبه
- ۶- حمایت از پایان‌نامه‌های دانشجویی مرتبط با گسترش فرهنگ عفاف و حجاب
- ۷- رعایت آمایش سرزمینی در جذب دانشجویان بومی
- ۸- برگزاری میز گرد و انجام مناظره در خصوص فلسفه عفاف و حجاب
- ۹- آموزش، ساماندهی و بکارگیری نیروهای آگاه زن به منظور نظارت بر رعایت حجاب و پوشش در اجتماع، همراه با روش‌های پسندیده و احترام به حریم افراد
- ۱۰- تهیه و نشر کتب، مقالات و جزوات تخصصی در زمینه تقویت بنیه اعتقادی و دینی و توسعه فرهنگ عفاف برای والدین و دانشجویان توسط دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها
- ۱۱- آموزش و بکارگیری جوانان آشنا و معارف اسلامی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی زن مردم جهت ارائه مشاوره، ترویج معروف‌های اخلاقی و اجرای مناسب‌تر اصول حجاب
- ۱۲- برخورد غیر مستقیم با عوامل فساد و پوشش نامناسب از طریق تشکل‌های دانشجویی
- ۱۳- عدم به‌کارگیری کارکنان بی‌تفاوت به ارزش‌ها و فاقد صلاحیت در دانشگاه‌ها
- ۱۴- تهیه گزارش سالانه از وضعیت عفاف و حجاب در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی سراسر کشور و نشان دادن و نتایج اجرایی راهکارهای گسترش فرهنگ عفاف و حجاب و ارائه آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۱۵- حمایت از تشکل‌های فعال دانشگاهی جهت انجام اقدامات مناسب در گسترش فرهنگ عفاف
- ۱۶- تأکید بر ضرورت رعایت پوشش و الگوهای اسلامی توسط کارکنان و دانشجویان و اساتید و آرایش نکردن در دانشگاه‌ها
- ۱۷- آشنا کردن دانشجویان با شرایط ازدواج آسان و تشکیل خانواده مستقل و نیمه مستقل و کمک به انجام ازدواج‌های سالم دانشجویی

قانون ساماندهی مد و لباس

(مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۲)

جناب آقای دکتر محمود احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون ساماندهی مد و لباس که به عنوان طرح به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۲ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ارسال می‌گردد.

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون ساماندهی مد و لباس

ماده ۱- به منظور حفظ و تقویت فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی، ارج نهادن، تبیین، تثبیت و ترویج الگوهای بومی و ملی، هدایت بازار تولید و عرضه البسه و پوشاک براساس طرح‌ها و الگوهای داخلی و نیز در جهت ترغیب عموم مردم به پرهیز از انتخاب و مصرف الگوهای بیگانه و غیرمأنوس با فرهنگ و هویت ایرانی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است جهت پی‌ریزی ساختار مدیریتی موضوع این قانون، کارگروهی (کمیته‌ای متشکل از یک نفر نماینده تام‌الاختیار از هر کدام از وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، بازرگانی و صنایع و معادن و سازمان‌های صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سه نفر از نمایندگان صنوف ذی‌ربط (طراحان و تولیدکنندگان) و یک نفر نماینده از کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر تشکیل دهد. تبصره - مصوبات این کارگروه (کمیته) پس از امضا و ابلاغ وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مکلفند در جهت ترویج نمادها و الگوهای پارچه و لباس ایرانی و بومی مناطق مختلف ایران نمادها و الگوهای مورد تأیید کارگروه (کمیته) یادشده در ماده (۱) این قانون را تشویق و ترغیب و تبلیغ نمایند و در جهت پرهیز از تبلیغ الگوهای مغایر با فرهنگ ایرانی - اسلامی اهتمام جدی بورزند.

ماده ۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با همکاری وزارت بازرگانی جهت تبادل فرهنگی ملل مسلمان، موزه، نمایشگاه و جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی با محوریت معرفی نمادها و الگوهای پارچه و لباس ایرانی - اسلامی برگزار نماید.

ماده ۴- طرح‌ها و الگوهای تولیدشده پارچه و لباس مبتنی بر نمادهای ایرانی - اسلامی مشمول حمایت قانونی حقوق مؤلفان و مصنفان و کانون ثبت اختراعات و مالکیت صنعتی خواهد بود.

ماده ۵- وزارت بازرگانی مکلف است برای دسترسی عمومی و حمایت از تولید و فروش پارچه‌ها و پوشاک منطبق با الگوهای ایرانی - اسلامی، نمایشگاه‌های عرضه فصلی مد لباس و پوشاک برگزار نماید.

ماده ۶- وزارت بازرگانی مکلف است برای حمایت از تولیدات داخلی با رعایت قانون مقررات صادرات و واردات مصوب سال ۱۳۷۲ و اصلاحات بعدی آن، عوارض گمرکی، بر واردات تجاری پوشاک و پارچه‌های خارجی وضع نماید به نحوی که امکان رقابت برای تولیدکنندگان داخلی فراهم گردد.

ماده ۷- وزارتخانه‌های تعاون، کار و امور اجتماعی و صنایع و معادن مکلفند در تأسیس تعاونی، اعطای مجوز فعالیت و استفاده از تسهیلات دولتی، طراحان و تولیدکنندگان پارچه و لباس مبتنی بر الگوهای ایرانی - اسلامی را در اولویت قرار دهند.

تبصره ۱: تعیین شرایط استفاده از تسهیلات و مزایای دولتی و مشمولان آن به عهده کارگروه (کمیته) یادشده در ماده (۱) این قانون خواهد بود.

تبصره ۲: بانک‌ها ملزم هستند که در اعطای تسهیلات بانکی و وام‌های خوداشتغالی، متقاضیان فوق را در اولویت قرار دهند.

ماده ۸- وزارت بازرگانی موظف است تمهیدات و اقدامات حمایتی لازم را برای تشکیل و تقویت صنف طراحان لباس اعمال نماید.

ماده ۹- کلیه دستگاه‌های دولتی مکلفند از بودجه سنواری ردیف‌های خدماتی رفاهی خود، جهت تشویق تقاضای پارچه و لباس منطبق با الگوهای ایرانی - اسلامی تسهیلات خرید پارچه و لباس‌های مذکور را در اختیار کارکنان خود قرار دهند.

ماده ۱۰- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و فرهنگ و ارشاد اسلامی موظفند نسبت به حمایت و پشتیبانی از تحقیقات و رساله‌های تخصصی مشمول این قانون اقدام لازم به عمل آورند.

ماده ۱۱- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت سه ماه توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری سایر دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر یازده ماده و سه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دوازدهم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۸۵/۱۰/۲۰ به تأیید شورای محترم نگهبان رسید.

غلامعلی حداد عادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی مد و لباس کشور
(مصوب کمیسیون فرهنگی مجلس مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۲)

آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی مد و لباس کشور

(مصوب کمیسیون فرهنگی مجلس مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۲)

وزیران عضو کمیسیون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت بازرگانی - وزارت صنایع و معادن - وزارت آموزش و پرورش - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱/۴۵۴۳ مورخ ۱۳۸۶/۲/۲۳ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده (۱۱) قانون ساماندهی مد و لباس - مصوب ۱۳۸۵ آیین‌نامه اجرایی قانون یادشده را به شرح زیر تصویب نمودند:

آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی مد و لباس

ماده ۱- به منظور تحقق اهداف مندرج در ماده (۱۰) قانون ساماندهی مد و لباس که در این آیین‌نامه قانون نامیده می‌شود، کارگروهی مرکب از اعضای زیر تشکیل می‌گردد:

الف- معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان نماینده تام‌الاختیار این وزارتخانه و رئیس کارگروه

ب- نماینده تام‌الاختیار وزارت آموزش و پرورش

ج- نماینده تام‌الاختیار وزارت بازرگانی

د- نماینده تام‌الاختیار وزارت صنایع و معادن

ه- نماینده تام‌الاختیار سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

و- نماینده تام‌الاختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

ز- سه نفر از نمایندگان صنوف طراحان و تولید کنندگان پارچه و لباس

ح- نماینده کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر

تبصره ۱: مصوبات کارگروه با امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲: نمایندگان تام‌الاختیار باید حداقل در سطح مدیر کل معرفی شوند.

تبصره ۳: کارگروه می‌تواند حسب مورد از صاحب نظران یا نمایندگان

دستگاه‌های دیگر بدون حق رأی برای شرکت در جلسات دعوت نماید.

تبصره ۴: دبیر کارگروه توسط رئیس کارگروه انتخاب خواهد شد.

ماده ۲- وظایف کارگروه به شرح زیر می‌باشد:

الف- اتخاذ سیاست‌ها و خط مشی‌های اجرایی شدن مواد قانون

ب- بررسی و تصویب برنامه‌های پیشنهادی اعضای کارگروه

ج- تعیین برنامه دستگاه‌ها برای تحقق اهداف قانون

د- نظارت بر فعالیت‌ها و عملکرد دستگاه‌ها و ارزیابی آن‌ها

ه- اخذ گزارش عملکرد دستگاه‌های مشمول قانون

و- ایجاد هماهنگی و انسجام در برنامه‌ریزی و مراحل اجرایی فعالیت‌های دستگاه‌ها

ز- تنظیم و تصویب شیوه نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به این آیین‌نامه یا کارگروه

ح- پیگیری نتایج گزارش‌های ارایه شده به کارگروه

ط- تعیین شرایط استفاده از تسهیلات بانکی و امتیازات دولتی و تعیین مشمولان تسهیلات و امتیازات

ماده ۳- دبیرخانه کارگروه در معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مستقر خواهد شد. شرح وظایف دبیرخانه، زمان و مکان تشکیل جلسات و نحوه اداره جلسات در آیین‌نامه داخلی توسط کارگروه تدوین و تصویب می‌شود.

ماده ۴- دستگاه‌های ذی‌ربط در قانون موظف هستند گزارش عملکرد خود را هر شش ماه به کارگروه ارایه نمایند.

ماده ۵- هر یک از دستگاه‌های عضو کارگروه موظفند اعتبارات مورد نیاز برای تحقق اهداف قانون را مطابق با وظایف مندرج در ماده (۳) در بودجه سالانه خود پیش‌بینی نمایند.

ماده ۶- دستگاه‌های ذی‌ربط موظف هستند ظرف دو ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه، اولین گزارش مراحل اجرایی را به دبیرخانه کارگروه ارایه نمایند.

ماده ۷- وظایف و تعهدات دستگاه‌های عضو کارگروه به شرح زیر می‌باشد:

الف- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی:

- ۱- انجام کلیه امور دبیرخانه‌ای کارگروه اعم از برگزاری و تعیین دستور کار جلسات کارگروه و سایر وظایف دبیرخانه مطابق با آیین‌نامه داخلی
- ۲- ساماندهی فرهنگی - هنری طراحان پارچه و لباس کشور در قالب حمایت از ساختار مناسب از جمله تشکیل خانه طراحان پارچه و لباس ایران
- ۳- ایجاد نمایشگاه دائمی پارچه و لباس ایرانی - اسلامی یا نگارخانه و موزه (برای عرضه طرح‌ها و الگوهای برتر و برگزیده و مصوب کارگروه)
- ۴- فراهم کردن زمینه حضور فعال و مؤثر طراحان ممتاز و متعهد پارچه و لباس ایرانی و اسلامی در سایر کشورهای اسلامی برای معرفی فرهنگ و تمدن ایران اسلامی در قالب برپایی نمایشگاه آثار با همکاری سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
- ۵- برقراری ارتباط و فراهم نمودن زمینه مبادلات فرهنگی مناسب با کشورهای اسلامی در قالب برپایی نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های بین‌المللی با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با محوریت معرفی نمادها و الگوهای برتر پارچه و لباس ایرانی - اسلامی در راستای عینیت بخشی به استقرار قطب طراحی و اشاعه مد اسلامی در جمهوری اسلامی ایران
- ۶- اعمال تمهیدات لازم در جهت ترویج و تبلیغ نمادها و الگوهای پارچه و لباس ایرانی - اسلامی و بومی مناطق مختلف کشور و نمادها و الگوهای مصوب کارگروه در سینما، تئاتر، مطبوعات، کتاب، موسیقی، هنرهای نمایشی و دیگر فعالیت‌های فرهنگی
- ۷- فراهم کردن امکان ثبت هنری آثار طراحان پارچه و لباس مطابق با شرایط تعیین شده در کارگروه و نیز اعمال حقوق مالکیت معنوی درباره آثار یاد شده
- ۸- تسهیل و تسریع در فرآیند صدور مجوز تأسیس مؤسسات فرهنگی - هنری برای طراحان پارچه و لباس ایرانی - اسلامی

ب- وزارت آموزش و پرورش:

- ۱- توسعه و تعمیق آگاهی و باورمندی دانش آموزان نسبت به مؤلفه‌های هویت ملی - اسلامی از جمله در زمینه فرهنگ پوشش و آراستگی در قالب تهیه و تدوین و اجرای برنامه جامع و جذاب آموزشی و پرورشی
- ۲- آشنا نمودن دانش آموزان با شیوه‌ها و مظاهر تهاجم فرهنگی غرب به ویژه در زمینه اشاعه و القای الگوهای رفتاری و ترویج مدگرایی کاذب در پوشش و آرایش

۳- معرفی نمادها و الگوهای فرهنگ ایرانی - اسلامی در زمینه پوشش، لباس و سایر آرایه‌های مکمل از طریق تصاویر کتب درسی

۴- فراهم کردن زمینه طراحی‌های متنوع برای لباس دانش آموزان، معلمان و کارکنان مدارس با توجه به اقتضائات جنسیتی، سنی و منطقه‌ای، از طرق مختلف از جمله برگزاری جشنواره سالانه لباس مدارس و حمایت از طرح‌های برگزیده برخوردار از شاخصه‌های زیبایی و حجاب که بتواند پاسخ مناسبی برای نیازهای روحی و روانی آن‌ها باشد.

۵- سفارش لباس فرم مخصوص دانش آموزان ممتاز، برگزیدگان المپیادها و شرکت‌کنندگان در جشنواره‌های علمی و فرهنگی به طراحان برجسته لباس اسلامی و تولید کنندگان و براساس الگوها و نمادهای ایرانی - اسلامی و برخوردار از پارچه و دوخت با کیفیت بالا و اعطای این لباس‌ها به این دانش آموزان در قالب جوایز فرهنگی برای استفاده در مراسم و مناسبت‌ها

۶- تهیه دستورالعمل جامعی برای ساماندهی وضعیت ظاهری لباس دانش آموزان جهت تصویب در کارگروه

۷- تهیه دستورالعمل نحوه برگزاری جشنواره سالانه در مدارس و همچنین شرایط گزینش طرح‌ها و کاربرد آن جهت تصویب در کارگروه

ج- وزارت بازرگانی:

۱- برپایی نمایشگاه فصلی و دائمی (مرکزی و استانی) عرضه پوشاک و لباس منطبق با مصوبات کارگروه

۲- حمایت عملی از طراحان و تولید کنندگان پوشاک اسلامی که محصولات آن‌ها ضمن انطباق با موازین شرعی پوشش از کیفیت، زیبایی، جذابیت و تنوع برخوردار باشد.

۳- ارایه تسهیلات قانونی که به کاهش قیمت تمام شده لباس‌های تولیدی (با ویژگی‌های فوق الذکر) منجر شود و قدرت رقابت آن‌ها را نسبت به سایر کالاهای فاقد شرایط به طور محسوس افزایش دهد.

۴- شناسایی تولیدکنندگان و فروشندگان موفق در زمینه تولید و عرضه لباس‌های مناسب اسلامی و اعطای تسهیلات به آن‌ها و رفع مشکلات ایشان و تسهیل شرایط صادرات برای محصولات آن‌ها

۵- حمایت از طراحان موفق لباس‌های اسلامی در امور صنفی جهت رساندن مدل‌های طراحی شده به تولید انبوه

۶- نظارت مستمر و مؤثر و اعمال کنترل‌های لازم بر صنوف تولید کننده و عرضه کننده لباس

۷- پیگیری وضع و اعمال تعرفه‌های گمرکی بر واردات تجاری پوشاک و پارچه‌های خارجی براساس قانون مقررات صادرات و واردات - مصوب ۱۳۷۲ و

اصلاحات بعدی آن

- ۸- اقدامات لازم جهت هدایت بازار عرضه البسه و پوشاک خارجی از مرحله ثبت سفارش و اعمال نظارت‌های لازم
- ۹- توسعه «طرح جلوه‌های حجاب» با تنوع بخشی به مدل‌های اسلامی و جامعیت محصولات عرضه شده برای پوشش کامل بانوی مسلمان ایرانی (از قبیل روسری بلند و جوراب مناسب)
- ۱۰- همکاری با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت برپایی نمایشگاه، موزه و جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی با محوریت معرفی نمادها و الگوهای پارچه و لباس ایرانی - اسلامی
- ۱۱- اعمال تمهیدات و اقدامات حمایتی لازم برای تشکیل و تقویت صنف طراحان پارچه و لباس

د- وزارت صنایع و معادن:

- ۱- فراهم کردن امکان ارتباط مؤثر طراحان پارچه و لباس‌های اسلامی با کارخانجات نساجی و تولید کنندگان لباس
- ۲- حمایت از کارخانجات و تولید کنندگان لباس‌های منطبق با الگوهای ایرانی اسلامی به خصوص چادر با کیفیت
- ۳- حمایت از متقاضیان تأسیس واحدهای تولید صنعتی لباس و پارچه به ویژه پارچه چادری
- ۴- تلاش در جهت تولید منسوجات از مواد اولیه طبیعی با کیفیت استاندارد به منظور جلب اقبال مردمی به مصرف منسوجات و پوشاک اسلامی - ملی تولید داخل

ه- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران:

- ۱- ترویج الگوهای مناسب پوشش منطبق با ارزش‌های فرهنگی، اسلامی و ملی در فیلم‌های سریال‌ها، مستندها، نماهنگ‌های پویانمایی‌ها، گزارش‌ها و گفتگوها
- ۲- تهیه و پخش برنامه‌های تلویزیونی در جهت معرفی و ترویج نمادها و الگوهای پارچه و لباس ایرانی و بومی مناطق مختلف کشور و نیز مدل‌های لباس ایرانیان در ادوار مختلف تاریخی
- ۳- انعکاس جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مد و لباس اسلامی و ملی و معرفی طرح‌های ارایه شده و طراحان موفق در برنامه‌های سیما
- ۴- پرهیز از ترویج الگوهای غربی پوشش در پخش برنامه‌های سیما

۵- اطلاع‌رسانی درباره جریان‌های منحرف و مهاجم مد و الگوهای غربی پوشش در قالب برنامه‌های جذاب تلویزیونی همراه با ارائه الگوهای بدیل و برتر اسلامی ایرانی

۶- توجه ویژه به ساخت برنامه‌های پویانمایی برای کودکان به منظور جلب توجه آن‌ها به لباس‌های اسلامی ایرانی با استفاده از نمادهای محبوب عروسکی

۷- تدوین دستورالعمل برای نحوه حضور بازیگران در تلویزیون و سینما با همکاری و هماهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حداکثر به مدت یک ماه از تاریخ تصویب آیین‌نامه جهت تصویب در کارگروه

۸- ترویج و تبلیغ الگوهای لباس منطبق با فرهنگ ایرانی - اسلامی (مطابق با شاخص‌های تعیین شده در کارگروه) به وسیله مجریان تلویزیون

و- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور:

۱- توجه ویژه به پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی و وظایف مندرج در قانون و آیین‌نامه جهت تأمین منابع لازم برای اجرایی شدن مصوبات و پیگیری مراحل تصویب در لایحه بودجه سنواتی

۲- فراهم کردن امکان تحقق طرح‌های بودجه‌ای پیشنهادی دستگاه‌های عضو در جهت تأمین هزینه‌های اجرایی قانون. این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۹ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رئیس جمهور - پرویز داودی

مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه دانشجویان

(در تبیین تبصره ۳/د ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان، پیوست مصوبه
جلسه ۱۹۷ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، سال ۱۳۸۹)

مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه دانشجویان

(در تبیین تبصره ۳/د ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان، پیوست مصوبه جلسه ۱۹۷ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، سال ۱۳۸۹)
(مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۴/۶/۱۳۷۴)

۱- پوشش در دانشگاه

۱- پوشش مختص محیط آموزشی دانشگاه (کلاس‌ها، سفرهای مطالعاتی، اردو، سلف، داخل سرویس‌ها و ...)

۱-۱- لباس

۱-۱-۱- لباس‌ها همواره باید ساده و آراسته، با وضعیت مناسب و در شأن دانشگاه بوده و با لباس‌های سایر محیط‌ها نظیر: جشن‌ها، محیط‌های تفریحی ورزشی، استراحت و ... متفاوت و به دور از مدهای افراطی باشد.

۱-۱-۲- رنگ لباس‌ها باید متعادل بوده و تند و زننده نباشد و موجب جلب توجه نگردد.

۱-۱-۳- لباس‌های مورد استفاده در دانشگاه باید از مصادیق لباس‌های غیر مجاز نباشد.

۱-۲- کفش و جوراب

۱-۲-۱- کفش‌ها باید ساده و در خور شأن و منزلت دانشگاه باشد.

۱-۲-۲- کفش‌های صندل و دمپایی، پاشنه‌های خیلی بلند (بالای ۵ سانتی متر)، پوتین‌های بلند (تا زانو) در صورتی که با شلوار پوشیده شود و کفش‌هایی که در میهمانی‌ها و مجالس ویژه استفاده می‌گردد، نباید پوشیده شود.

۱-۲-۳- پوشیدن جوراب در محیط‌های آموزشی لازم می‌باشد.

۱-۲-۴- رنگ جوراب‌ها و کفش‌ها باید متعادل بوده و تند و زننده نباشد.

۱-۳- جواهرات و زیورآلات

جواهرات و زیورآلات مورد استفاده در محیط آموزشی باید از مصادیق مجاز (مانند حلقه ازدواج، ساعت و ...) باشد.

۴-۱- مواد معطر

استفاده از مواد معطر ملایم مجاز است.

۵-۱- آرایش و ترکیب ظاهری

۱-۵-۱- بهداشت و پاکیزگی فردی شرط لازم برای دانشجویان می‌باشد.

۱-۵-۲- آرایش‌هایی که جنبه زیبایی، جلب توجه دیگران را دارد در محیط آموزشی ممنوع می‌باشد. (مثل استفاده از پروتز و ژل برای پسران و لوازم آرایشی صورت برای دختران)

۱-۵-۳- طول ناخن‌ها باید مناسب باشد. استفاده از لاک ناخن مصنوعی و جواهرات ناخن ممنوع می‌باشد.

۱-۵-۴- آرایش و پیرایش موها باید مناسب با شأن دانشگاه باشد.

۲- پوشش مختص بخش‌های بالینی و حرفه‌ای و آزمایشگاهی

۲-۱- پوشیدن لباس فرم در بخش‌های بالینی و حرفه‌ای ضروری و لازم می‌باشد.

۲-۲- پوشیدن لباس‌های فرم خیلی تنگ و یا خیلی گشاد مجاز نمی‌باشد.

۲-۳- ضخامت لباس‌های فرم باید به گونه‌ای باشد که از ورای آن لباس‌های زیر جلوه‌نمایی ننماید. (از پوشیدن لباس زیر به تنهایی و یا لباس‌های رکابی و حلقه‌ای که قسمتی از بدن مشخص می‌شود باید خودداری گردد).

۲-۴- لباس‌ها باید تمیز و مرتب باشد بالاخص لباس‌هایی که در محیط بیمارستان و یا ... استفاده می‌گردد.

۲-۵- پوشیدن جوراب با ضخامت مناسب، کفش با پاشنه مناسب لازم و ضروری است.

۲-۶- استفاده از جواهرات و زیورآلات در محیط‌های بالینی، کارآموزی و کارورزی می‌بایست از مصادیق جواهرات و زیورآلات مجاز باشد.

۲-۷- استفاده از عطر و ادکلن با بوهای تند در بخش‌های بالینی ممنوع می‌باشد.

۲-۸- استفاده از آرایش صورت و بلندی ناخن‌ها در بخش‌های بالینی و تشخیص ممنوع می‌باشد.

ماده ۲- مصادیق البسه، متعلقات وابسته به البسه و ... (غیر مجاز)

۱- مصادیق غیرمجاز برای دختران

۱-۱- استفاده از کلاه بدون مقنعه ممنوع می‌باشد.

۲-۱- نپوشاندن کامل موی سر، گردن، سینه و هر جای دیگر بدن جز صورت و دست‌ها تا مچ (مانند استفاده از روسری‌های نازک و کوتاه، استفاده از جوران نازک و ...)

۳-۱- استفاده از دامن ممنوع می‌باشد الا برای افراد خاص (بیمار، باردار)

۴-۱- استفاده از شلوارهای چسبان و کوتاه و شلوارهایی که تعددا پاره یا وصله داشته باشد ممنوع می‌باشد.

۵-۱- استفاده از طلا و جواهرات که مستلزم سوراخ کردن قسمتی از بدن به جز گوشواره (نظیر بینی، زبان، ابرو و ...) مجاز نیست.

۶-۱- بلند بودن ناخن بیش از معمول، استفاده از ناخن مصنوعی، استفاده از جواهرات ناخن با طرح‌های هنری روی ناخن، استفاده از لاک ناخن در محیط آموزشی ممنوع می‌باشد.

۷-۱- استفاده از جواهرات و زیورآلات غیر معمول (مانند استفاده از بازیت (زنجیر پا)، انگشتر در پا، نگین‌های دندان و ...)

۸-۱- آرایش صورت و مو به طور غیر متعارف (مثل تاتو کردن، بافتن مو، درست کردن مو به صورت تیغ تیغی و ...)

۹-۱- مانتوهای نامناسب (مانند: مانتوهای کوتاه بالاتر از زانو، مانتوهای بلند دارای چاک بالاتر از زانو، مانتوهای تنگ و چسبان، کت و پیراهن مردانه که حجم بدن کاملا مشخص باشد، مانتوهای با رنگ زننده و تند و ...)

۱۰-۱- چادرهای نامناسب مانند چادرهای نازک و توری

۲- مصادیق غیر مجاز برای پسران دانشجو

۱-۲- استفاده از کراوات و پاپیون از هر نوع

۲-۲- استفاده از البسه زنانه، شلوارهای کوتاه، چسبان، تنگ و نازک و شلوارهایی که تعددا پاره و وصله داشته باشد.

۳-۲- استفاده از زیور آلات، گردن بند، زنجیر، مچ بند، دستبند، گوشواره، لاک

و انگشتر طلا (به استثنای حلقه ازدواج)

۴-۲- استفاده از رنگ‌ها و آرایش‌های مو به صورت تند و زننده (مش کردن، فر کردن، بافتن و ...) بلند بودن مو بیش از حد معمول به طوری که یقه لباس پایین‌تر بیاید و ... ممنوع می‌باشد.

۵-۲- استفاده از کلاه ورزشی، کلاه‌های نامناسب با محیط دانشگاه

۶-۲- برداشتن ابرو، تاتو و رنگ کردن

۷-۲- لباس‌های اندامی مردانه، تنگ و چسبان، آستین خیلی کوتاه مانند حلقه‌ای یا رکابی و ... .

۳- مصادیق غیرمجاز برای دختران و پسران دانشجو

۱-۳- مچبندهای (دست و پا) غیر متعارف که دارای نقوش زننده علایم گروه‌های ضد اسلام و ضد انقلاب و ضد اخلاق و یا رنگ‌دار، پولک‌دار، چراغ‌دار، قفل‌دار، زنجیردار و ... می‌باشند.

۲-۳- استفاده از پیشانی‌بند، شال و دستمال گردن، کمربند، انگشتر و کیف‌هایی که دارای نقوش و نوشته‌هایی با حروف لاتین و زننده و یا دارای علامت گروه‌های ضد اسلام، ضد انقلاب و ضد اخلاق باشند.

۳-۳- استفاده از لباس‌هایی که روی آن: تصاویر زن، اندام‌های جنسی، الفاظ رکیک، عبارات عاشقانه و مبتذل، تصاویر فکاهی و پوچ و بی‌معنا، شعارهای قومی و نژادی، آرم و نشانه‌های ضد اسلام و ضد انقلاب و ضد اخلاق و گروه‌های ضد اسلام و ضد انقلاب و ضد اخلاق و گروه‌های خاص حاوی تبلیغات تجاری که بر اساس هنجارهای اجتماعی می‌توانند زننده یا توهین آمیز تلقی شوند یا محیط آموزشی را خصمانه سازند ممنوع است.

۴-۳- در نواحی قابل رؤیت بدن نباید خالکوبی وجود داشته باشد و در صورت وجود حتی‌الامکان باید پوشیده شوند.

۵-۳- استفاده از لباس‌ها و آرم‌هایی که متعلق به گروه‌های خاص انحرافی از جمله: رپ، هوی و ... می‌باشند.

۶-۳- تاتوی صورت (لب، ابرو و چشم)

شیونامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان

(مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرداد ۱۳۹۶)

شیونامه اجرایی

آیین‌نامه انضباطی دانشجویان

مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوب وزارتین

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

علوم، تحقیقات و فناوری

مرداد ماه ۱۳۹۸

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان
(مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرداد ۱۳۹۶)
(مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

مقدمه

شورای انضباطی دانشجویان، به عنوان نهادی حساس در مجموعه مدیریت دانشگاه، موظف است که ضمن انجام مسئولیت خود در رسیدگی به تخطی دانشجویان از منش دانشجویی و اخلاق متعالی، وظایف اساسی دانشگاه در راستای رشد استعدادها و تقویت روحیه استقلال و اعتماد به نفس در آنان را مد نظر داشته و از هرگونه برخوردی که موجبات تحقیر و توهین به دانشجو را فراهم می‌کند، اجتناب ورزد؛ هرچند در مواردی، تنبیه اجتناب‌ناپذیر است اما با تأکید به پرهیز از هرگونه تجسس و تفتیش، ضرورت دارد که این برخورد، توأم با حفظ آبرو و حیثیت اجتماعی دانشجو باشد؛ از اولین مراحل تذکر و ارشاد آغاز شده و زمینه اجتناب از تخلف و میل به اصلاح را در فرد خاطی و محیط ایجاد نماید.

با ضرورتی که در جهت دهی هر چه بیشتر شوراهای انضباطی به سمت قانون‌گرایی وجود دارد به منظور تنظیم دقیق‌تر احکام انضباطی، بر اساس آیین‌نامه انضباطی مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی به تاریخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ که به اختصار «آیین‌نامه» نامیده می‌شود «شیوه‌نامه» حاضر، با هدف تفکیک جزئی‌تر تخلفات و رفع ابهام از تداخل و کلیت در آن‌ها، تطبیق و ایجاد تناسب میان تخلفات و تنبیهات و در نتیجه وحدت رویه بیشتر در احکام صادره و نیز تعیین مراجع صالحه برای تشخیص وقوع برخی تخلفات تدوین شده است.

تعاریف:

۱-۱- وزارتین: وزارتخانه‌های بهداشت درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری

۲-۱- سازمان: سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۳-۱- دانشگاه: هر یک از مؤسسات آموزش عالی یا مراکز پژوهشی دارای مجوز از شورای عالی انقلاب فرهنگی یا وزارتین

۴-۱- آیین‌نامه: آیین‌نامه انضباطی دانشجویان انضباطی مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴

۵-۱- شیوه‌نامه: آخرین شیوه‌نامه اجرایی مربوط به آیین‌نامه انضباطی

دانشجویان مصوب سبب و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴

۶-۱- تخلف: انجام هر عملی در فضای حقیقی یا مجازی که مغایر با قوانین کشور، ضوابط و مقررات حاکم بر دانشگاه، آیین‌نامه انضباطی دانشجویان و شیوه‌نامه اجرایی مربوطه باشد.

۷-۱- تفهیم تخلف: تشریح فعل ارتكابی و دلایل انتساب آن به صورت حضوری و قابل فهم به دانشجو

۸-۱- حکم اولیه: رای مکتوب صادره از شورای بدوی انضباطی

۹-۱- تجدیدنظرخواهی: درخواست برای تجدیدنظر در حکم غیرقطعی

۱۰-۱- حکم قطعی: رای مکتوب صادره از هر یک از شوراهای بدوی، تجدیدنظر یا مرکزی که براساس ضوابط این شیوه‌نامه قابل و اعتراض نیست یا در مهلت مقرر مورد اعتراض قرار نگرفته است

۱۱-۱- شورای حل اختلاف و ارشاد دانشجویی: شورایی با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی انضباطی دانشجویان که برای ایجاد صلح و سازش میان طرفین دعوی تلاش می‌نماید

۱۲-۱- شورای بدوی: شورای انضباطی دانشجویان دانشگاه که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان، عهده‌دار اولین مرحله رسیدگی به تخلف انضباطی دانشجو در دانشگاه و تصمیم‌گیری درباره آن است

۱۳-۱- شورای تجدیدنظر: شورای تجدیدنظر انضباطی دانشجویان دانشگاه که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان وارد رسیدگی می‌شود.

۱۴-۱- شورای مرکزی: شورای مرکزی انضباطی دانشجویان در هر یک از وزارتین که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان وارد رسیدگی می‌شود.

اصول حاکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویی

۱- اصل قانونی بودن تخلفات

آن دسته از رفتارهای دانشجو تخلف است که در آیین‌نامه انضباطی با شیوه‌نامه اجرایی به عنوان تخلف احصا شده است و در احراز تخلفات، مراجعه به تعاریف

قانونی تخلفات و تطبیق موضوع، با تعاریف الزامی است.

۲- اصل قانونی بودن تنبیهات

آن دسته از تنبیهات که در آیین نامه انضباطی دانشجویان و شیوه نامه اجرایی احصا گردیده قابل اعمال نسبت به دانشجو است.

۳- اصل قانونی بودن آیین رسیدگی

شوراهای انضباطی مطابق ضوابط مقرر در آیین نامه و شیوه نامه به تخلف دانشجو رسیدگی می نمایند.

۴- اصل برائت

اصل بر برائت دانشجوست و شورا در مقام رسیدگی به موارد ذیل توجه می نماید:

الف- هرگونه شک در احراز تخلف بودن رفتار ارتكابی، باید به نفع دانشجو تفسیر شود.

ب- هرگونه شک در احراز انتساب تخلف ارتكابی، باید به نفع دانشجو تفسیر شود.

پ- در صورت عدم وجود هرگونه دلیل، مبنی بر احراز و انتساب تخلف، دانشجو برای اثبات برائت خود نیاز به ارائه دلیل ندارد.

ت- دانشجو تا زمان اثبات تخلف و قطعیت حکم انضباطی، از کلیه امتیازات دانشجویی برخوردار است مگر در مواردی که در این شیوه نامه پیش بینی شده است.

۵- اصل بی طرفی

شوراها باید در فرایند رسیدگی بی طرفانه اتخاذ تصمیم نموده و از صدور حکم براساس ملاحظات شخصی، سیاسی، حزبی یا هرگونه موضوع غیر مرتبط به تخلف انتسابی اجتناب نمایند.

۶- اصل حق دفاع

در صورت انتساب تخلف به دانشجو، وی حق دفاع از خود را دارد.

۷- اصل حق بر استماع

دانشجو می‌تواند دفاعیات مکتوب یا شفاهی خود را به استماع اعضای شورای بدوی برساند.

۸- اصل محرمانگی

هرگونه انتشار اطلاعات مربوط به فرایند بررسی انضباطی در کلیه مراحل تشکیل پرونده تا ابلاغ و اجرای حکم قطعی دانشجو جز در موارد پیش‌بینی شده در آیین‌نامه و شیوه‌نامه ممنوع است.

۹- اصل تناسب

شوراهای انضباطی در حدود صلاحیت خود وفق آیین‌نامه و شیوه‌نامه، باید در صدور حکم شدت تخلف ارتكابی، سوابق آموزشی و انضباطی دانشجو، اقتضائات فضای دانشجویی، تناسب و تجانس تخلف ارتكابی با نوع و میزان تنبیه را مورد توجه قرار دهند و رأی به تنبیه نامتناسب با نامتناسب از مصادیق نقض رأی در مراجع تجدیدنظرخواهی خواهد بود.

۱۰- اصل رفتار

برابر شوراهای انضباطی باید در برخورد با تخلفات مشابه از رویه واحد تبعیت کنند.

۱۱- اصل برابری

کلیه دانشجویان در برابر آیین‌نامه و شیوه‌نامه برابرند؛ هرگونه تبعیض بر مبنای جنسیت، نژاد، زبان، قومیت، مذهب، تابعیت و امثال آن ممنوع است.

۱۲- اصل ارائه مبانی تصمیم

شوراها باید پس از بررسی و صحت‌سنجی گزارشات یا شکایات، دلایل تصمیم خود را براساس مستندات، شواهد و قرائن متقن و منطبق با شیوه‌نامه در حکم صادره ذکر کنند؛ صرف گزارش اعلامی از سوی هر یک از منابع حقیقی یا حقوقی که مستند به ادله یقینی نباشد یا با سایر دلایل و امارات، معارض یا ناهماهنگ باشد نمی‌تواند مبنای احراز تخلف قرار گیرد.

۱۳- اصل احترام

به حقوق و آزادی و حفظ کرامت انسانی حفظ کرامت انسانی، رعایت موازین شرعی و اخلاقی و احترام به حقوق و آزادی‌های مقرر در منشور حقوق دانشجوی الزامی است.

۱۴- اصل شفافیت

شوراها موظفند دانشجو را از مراحل رسیدگی به پرونده انضباطی وی مطلع نمایند.

۱۵- اصل عدم تجسس

رعایت حریم خصوصی دانشجوی الزامی است و شوراها در هیچ موردی مجاز به تجسس در حریم خصوصی دانشجو یا ادله و اطلاعات و طرح سؤالات غیر مرتبط با موضوع تخلف جاری برای تحصیل شواهد نیستند و تحقیق تنها در مورد تخلف انتسابی به دانشجو مجاز است. بر این اساس ادله و شواهدی که با نقض حریم خصوصی دانشجویان با سایر طرق غیرقانونی تحصیل شوند (مانند تهیه مخفیانه هر گونه فیلم، صوت و تصویر نظیر تجسس در وسایل و صفحات مجازی شخصی متعلق به دانشجو و ...) نمی‌تواند مستند تصمیم شورا قرار بگیرد و آرا و احکام صادره مبتنی بر این موارد فاقد وجهت قانونی هستند.

۱۶- اصل حق بر رسیدگی منصفانه

دانشجو حق بهره‌مندی از یک رسیدگی عادلانه و منصفانه طی مهلت منطقی را به شرح ذیل دارد:

الف- تخلف منتسب به دانشجو و تمامی ادله آن، به صورت روشن و ساده در کوتاه‌ترین زمان به وی تفهیم شود.

ب- امکان معرفی شاهد

پ- حق تجدیدنظرخواهی از تصمیمات غیرقطعی

ت- حق استفاده از مترجم در مصاحبه و تفهیم تخلف، ترجمه دفاعیات و دفاع حضوری به طور رایگان

ث- ادله ابرازی و استنادی علیه دانشجو باید به گونه‌ای باشد که به دور از هرگونه شک و شبهه و شائبه و تنها با برداشت متعارف و معقول، اثبات‌کننده تخلف ادعایی باشد و آزار وی و اجبار به اقرار به هر نحو و به هر منظور ممنوع است.

بخش اول: تشکیل، ترکیب، شرایط و روش انتخاب اعضای شوراهای انضباطی دانشجویان

ماده ۱- با تکیه بر تجربه‌های پیشین از عملکرد شوراهای انضباطی و نیز ضرورت تمایز میان اعضای شوراهای بدوی و تجدید نظر دانشگاه‌ها، ترکیب اعضای شوراهای انضباطی دانشگاه‌ها و مرکزی و شرایط عضویت آن‌ها به شرح زیر تعیین می‌شود؛ رئیس دانشگاه پیش از هرگونه اتخاذ تصمیم باید نسبت به ترمیم و تکمیل اعضای شوراهای انضباطی دانشگاه اقدام نماید.

تبصره ۱: تشکیل شورای انضباطی در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، مؤسسات یا مجموعه‌های آموزش عالی جدیدالتأسیس (اعم از غیرانتفاعی - غیردولتی، فنی حرفه‌ای، جامع علمی-کاربردی، پیام نور، دانشکده‌های اقماری و ...) منوط به تأیید شورای مرکزی وزارتین ذی‌ربط است و چنانچه شرایط تأیید لازم را احراز ننمایند، شورای انضباطی یکی از دانشگاه‌های همجوار، جهت رسیدگی به تخلفات انضباطی دانشجویان آنان تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: شروع فعالیت شوراهای انضباطی دانشگاه‌ها و مجموعه‌هایی که عضوی از اعضای تعیین شده یا شرایط مربوطه وفق این شیوه نامه را ندارند منوط به اخذ تأییدیه دبیرخانه شورای مرکزی وزارتین حسب مورد است؛ ارسال ابلاغیه اعضا به شورای مرکزی پیش از شروع فعالیت الزامی است.

مبحث اول - ترکیب اعضای شوراهای انضباطی دانشجویان

ماده ۲- ترکیب اعضای شورای بدوی دانشگاه عبارت اند از:

۱- معاون فرهنگی، دانشجویی دانشگاه به عنوان رئیس شورای بدوی

۲- یکی از اعضای هیات علمی گروه معارف یا نماینده مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه (و در صورت فقدان، نماینده رئیس دفتر استانی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های استان به پیشنهاد مسئول دفتر نهاد و حکم رئیس دانشگاه)

۳- یکی از اعضای هیات علمی گروه حقوق دانشگاه (در صورت فقدان، از سایر دانشگاه‌ها به پیشنهاد معاون فرهنگی، دانشجویی دانشگاه و حکم رئیس دانشگاه)

۴- دو نفر عضو هیات علمی دانشگاه به پیشنهاد معاون فرهنگی، دانشجویی و حکم رئیس دانشگاه

۵- دو نفر دانشجوی دانشگاه (ترجیحاً از دو جنس مخالف) به پیشنهاد معاون فرهنگی، دانشجویی و حکم رئیس دانشگاه

۶- دبیر شورای بدوی به پیشنهاد معاون فرهنگی، دانشجویی و حکم رئیس دانشگاه بدون داشتن حق رای

تبصره: شورا با انتخاب و صدور حکم کلیه اعضا و جاهت قانونی یافته و جلسات با حضور رئیس، دبیر و حداقل سه عضو دیگر رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با چهار رأی موافق معتبر است.

ماده ۳- در هر دانشگاه دبیرخانه شورای انضباطی به عنوان واحدی متشکل از دبیر شورای بدوی به عنوان مسئول دبیرخانه شورای انضباطی و حداقل یک کارشناس امور انضباطی (ترجیحا کارشناس حقوقی) عهده‌دار انجام تکالیف مقرر در آیین‌نامه و شیوه‌نامه می‌باشند و حسب افزایش تعداد دانشجویان در دانشگاه، به ترکیب کارشناسان دبیرخانه افزوده می‌شود.

ماده ۴- روسای دانشگاه‌ها می‌توانند حسب تشخیص نسبت به تشکیل شورای حل اختلاف و ارشاد دانشجویی، متشکل از دبیر شورای بدوی به عنوان رئیس شورا، مسئول دفتر مشاوره یا جانشین وی و یکی از معاونان دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، پس از صدور حکم اعضا برای حل اختلافات دانشجویان با موضوع شکایت شاکیان خصوصی در صورت فقدان جنبه عمومی، اقدام نمایند؛ در صورت رضایت شاکی و صلاحدید وفق نظر اکثریت اعضای شورای مزبور، مراتب صورتجلسه، امضا و مختومه می‌گردد.

ماده ۵- ترکیب اعضای شورای تجدید نظر دانشگاه عبارت‌اند از:

۱- رئیس دانشگاه به عنوان رئیس شورای تجدید نظر

۲- مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه (در صورت فقدان، رئیس دفتر استانی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های استان)

۳- دو نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه به پیشنهاد معاون فرهنگی، دانشجویی و انتخاب رئیس دانشگاه

۴- یک نفر دانشجوی دانشگاه به پیشنهاد معاون فرهنگی، دانشجویی و انتخاب رئیس دانشگاه

۵- معاون فرهنگی، دانشجویی دانشگاه، به عنوان دبیر شورای تجدید نظر بدون داشتن حق رأی تبصره: شورا با انتخاب و صدور حکم کلیه اعضا و جاهت قانونی یافته و جلسات با حضور رئیس و دبیر شورا و حداقل دو عضو دیگر رسمیت می‌یابد و احکام آن با سه رأی موافق معتبر است.

ماده ۶- ترکیب اعضای شورای مرکزی وزارتین عبارت‌اند از:

۱- رئیس سازمان امور دانشجویان وزارت علوم یا معاون فرهنگی و دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد به عنوان رئیس شورا

۲- مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در یکی از دانشگاه‌ها به پیشنهاد رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها و حکم وزیر بر حسب مورد

۳- یک نفر حقوقدان از بین اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها به پیشنهاد رئیس شورای مرکزی و حکم وزیر بر حسب مورد

۴- مسئول دبیرخانه شورای مرکزی بدون داشتن حق رای به عنوان دبیر شورا به پیشنهاد رئیس شورای مرکزی و حکم وزیر بر حسب مورد

۵- دو نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها به پیشنهاد رئیس شورای مرکزی وزارتین و حکم وزیر بر حسب مورد (که در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یکی از اعضای هیئت علمی، مدیر کل دانشجویان داخل سازمان دانشجویان خواهد بود).

۶- یک نفر دانشجو ترجیحا از میان اعضای شورای انضباطی دانشگاه‌ها به پیشنهاد رئیس شورای مرکزی و حکم وزیر بر حسب مورد

۷- دو نفر از معاونین دانشجویی دانشگاه‌ها بنا به پیشنهاد رئیس شورای مرکزی وزارتین و حکم وزیر بر حسب مورد

۸- معاون دانشجویان داخل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس مرکز خدمات آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تبصره ۱: شورای مرکزی با انتخاب و صدور حکم کلیه اعضا و جاهت قانونی یافته و جلسات با حضور رئیس، دبیر و پنج عضو صاحب رأی رسمیت می‌یابد و تصمیمات جلسه با حداقل پنج رأی موافق معتبر است.

تبصره ۲: عضویت اعضای منتخب در شوراهای انضباطی دانشگاه، با ابلاغ حکم عضویت در شورای مرکزی لغو می‌گردد.

مبحث دوم - شرایط انتخاب اعضای شوراهای انضباطی دانشجویان

ماده ۷- کلیه اعضای شوراهای انضباطی که به لحاظ شخصیت حقیقی انتخاب می‌شوند باید در تقوی، امانت داری و استقلال نظر از حسن شهرت برخوردار بوده، مورد وثوق، فاقد سوء سابقه و متاهل باشند.

ماده ۸- شرایط عضو دانشجویی:

۱- ترجیحا متاهل و در صورت وجود دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه، از دانشجویان دوره کارشناسی ارشد یا دکتری باشند.

۲- ترجیحا نیمی از واحدهای آموزشی دوره تحصیلی خود را گذرانده باشند یا آن که یکی از مقاطع تحصیلی پیشین خود را در همان دانشگاه به پایان رسانده باشند.

۳- در طی مدت تحصیل خود مشروط نشده باشند.

۴- فاقد سوء سابقه انضباطی باشند.

ماده ۹- شرایط دبیر بدوی و مرکزی:

دبیر شورای بدوی دانشگاه‌ها و مرکزی از بین کارکنان حوزه دانشجویی ترجیحاً امور انضباطی دانشگاه یا وزارتین که واجد پست سازمانی کارشناسی یا بالاتر هستند یا از اعضای هیأت علمی دانشگاه یا وزارتین انتخاب می‌شوند مشروط بر آنکه متأهل و دارای حسن شهرت در برخورد مناسب با دانشجویان باشند؛ ضمن ارسال مدارک صلاحیت‌های فردی و طی دوره‌های آموزشی لازم جهت شروع به کار دبیران بدوی جدید دانشگاه‌ها به شورای مرکزی و اخذ تأییدیه آن مرجع الزامی است.

مبحث سوم - تایید و ابلاغ اعضای شوراهای انضباطی دانشجویان

ماده ۱۰- تایید و ابلاغ احکام عضویت هر یک از اعضای شورای مرکزی به امضای وزیر و شوراهای بدوی و تجدید نظر به امضای رئیس دانشگاه و به مدت دو سال انجام می‌شود و انتخاب مجدد آن‌ها بلامانع است.

تبصره ۱: عزل و عدم تایید اعضای شوراهای دانشگاه به تشخیص رئیس شورای تجدید نظر دانشگاه است و می‌تواند در هر یک از موارد زیر با رعایت شرایط انتخاب اعضا نسبت به جایگزینی اعضای منتخب اقدام نماید:

۱- سه جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب غیبت غیرموجه

۲- عدم امکان حضور در جلسات شورای انضباطی به مدت یک نیمسال یا بیشتر

۳- از بین رفتن شرایط عمومی یا خاص عضویت در شورا

تبصره ۲: پس از تعیین اعضای شوراها، معرفی فرد جایگزین جهت شرکت در جلسات به عنوان نماینده، جانشین یا هر عنوان دیگر، برابر ضوابط امکان‌پذیر نبوده و موجب عدم وجاهت آرای صادره می‌گردد.

تبصره ۳: چنانچه هر یک از اعضای شورا، فاقد شرایط تعیین شده در این شیوه نامه بوده و شورا ناگزیر به استفاده از نامبرده باشد، لازم است رئیس شورا در مورد وی از دبیرخانه شورای مرکزی استعلام نماید.

تبصره ۴: چنانچه معاونت دانشجویی و معاونت فرهنگی دانشگاه، به صورت مجزا تشکیل شده باشند، معاون دانشجویی به عنوان دبیر شورای تجدیدنظر و رئیس شورای بدوی انتخاب می‌گردد.

ماده ۱۱- اعضای شوراهای بدوی، تجدیدنظر یا مرکزی، در هیچ یک از موضوعاتی که خود طرف دعوا بوده یا در آن موضوع قبلاً رأی داده باشند یا یکی از شاکی و متخلف با وی رابطه نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر یک از طبقات ارث دارد، حق رأی ندارند؛ لیکن ارائه توضیح یا اعلام نظر در بعد شکلی پرونده مانعی ندارد.

بخش دوم: تخلفات و تنبیهات

مبحث اول - تفکیک تنبیهات

ماده ۱۲- به منظور استناد و تطبیق دقیق تر احکام انضباطی، تنبیهات ماده ۷ آیین نامه به صورت زیر تفکیک می شوند:

الف- تنبیهاتی که با حکم شورای انضباطی دانشگاه یا مرکزی نسبت به دانشجویان می تواند اعمال شود:

۱- احضار و اخطار شفاهی بدون درج در پرونده انضباطی دانشجو

۲- تذکر کتبی بدون درج در پرونده انضباطی دانشجو

۳- اخطار کتبی بدون درج در پرونده انضباطی دانشجو

۴- تذکر کتبی و درج در پرونده انضباطی دانشجو

۵- توبیخ کتبی و درج در پرونده انضباطی دانشجو

۶- دادن نمره ۰/۲۵ در درس، آزمون یا تکالیف مربوط به تخلف

۷- محرومیت از تسهیلات رفاهی دانشگاه یا ایجاد تغییر در آن ها، از قبیل وام، خوابگاه و غیره از یک ماه تا مدت زمان باقیمانده از تحصیل

۸- دریافت خسارت از دانشجو در مواردی که تخلف منجر به ایجاد ضرر و زیان شده باشد

۹- منع موقت از تحصیل به مدت یک نیمسال یا از ۱ تا ۶ ماه بدون احتساب سنوات

۱۰- منع موقت از تحصیل به مدت یک نیمسال یا از ۱ تا ۶ ماه با احتساب سنوات

۱۱- منع موقت از تحصیل به مدت دو نیمسال یا از ۶ تا ۱۲ ماه بدون احتساب سنوات

۱۲- منع موقت از تحصیل به مدت دو نیمسال یا از ۶ تا ۱۲ ماه با احتساب سنوات

ب- تنبیهاتی که فقط با حکم شورای مرکزی می تواند نسبت به دانشجو اعمال شود:

۱۳- منع موقت از تحصیل به مدت سه نیمسال یا از ۱۳ تا ۱۸ ماه بدون احتساب سنوات

۱۴- منع موقت از تحصیل به مدت سه نیمسال یا از ۱۳ تا ۱۸ ماه با احتساب سنوات

۱۵- منع موقت از تحصیل به مدت چهار نیمسال یا از ۱۸ تا ۲۴ ماه بدون احتساب سنوات

۱۶- منع موقت از تحصیل به مدت چهار نیمسال یا از ۱۸ تا ۲۴ ماه با احتساب سنوات

۱۷- تغییر محل تحصیل دانشجو

۱۸- تبدیل دوره تحصیلی دانشجو از دولتی به شهریه پرداز

۱۹- اخراج دانشجو از دانشگاه، با حفظ حق شرکت مجدد در آزمون ورودی

۲۰- اخراج دانشجو از دانشگاه با محرومیت از تحصیل در کلیه دانشگاه‌ها تا ۵ سال

مبحث دوم - قواعد عمومی تنبیهات

ماده ۱۳- صدور احکام ترکیبی در مورد یک تخلف، تنها به صورت ترکیب تنبیهات بندهای ۶، ۷ و ۸ با یکی از دیگر بندها و نیز ترکیب تنبیهات بندهای ۱۷ و ۱۸ با هر یک از بندهای ۹ تا ۱۶ مشروط به رعایت محدوده تنبیهات تعیین شده برای تخلفات مجاز است.

ماده ۱۴- ترکیب احکام تعلیقی با سایر تنبیهات مندرج در کلیه بندها و تعلیق بخشی از احکام نهایی با رعایت تبصره ۸ بند ب ماده ۷ آیین‌نامه مجاز است.

ماده ۱۵- شروع به تخلف: در مواردی که قصد ارتکاب تخلف محرز باشد و دانشجو شروع به انجام آن نماید ولیکن تخلف به طور کامل واقع نشود، چنانچه اقدامات انجام گرفته عنوان یکی از تخلفات مصرح در شیوه‌نامه را داشته باشد، محکوم به تنبیه همان تخلف می‌شود در غیر اینصورت حداقل تنبیه مقرر در مورد تخلف اعمال می‌گردد؛ مجرد قصد ارتکاب تخلف و اقداماتی که صرفاً مقدمه تخلف بوده و ارتباط مستقیم با وقوع تخلف نداشته باشد، شروع به تخلف نبوده و از این حیث قابل رسیدگی نخواهد بود.

ماده ۱۶- تعدد معنوی تخلف: هرگاه فعل واحد، دارای عناوین متعدده تخلف باشد، تنها تحت عنوان تخلفی که مجازات شدیدتری دارد رسیدگی می‌شود و اعمال تنبیهات مربوط به سایر تخلفات مجاز نیست.

ماده ۱۷- تعدد مادی تخلف: اگر دانشجو مرتکب چندین تخلف با عناوین مختلف شود برای هر یک از تخلفات، حکم جداگانه صادر می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه قبل از اتمام اجرای حکم انضباطی مبتنی بر محرومیت از تحصیل، حکم محرومیت از تحصیل دیگری صادر شود در صورتی که محرومیت‌های مزبور با مدت‌های مختلف باشند صرفاً تنبیه اشد و در غیر این صورت یکی از تنبیهات اجرا می‌شود.

تبصره ۲: اگر مجموع تخلفات، عنوان تخلف خاصی در شیوه‌نامه داشته باشد، ضمن تصریح در احراز تخلف منطبق با شیوه‌نامه در حکم صادره، خاطی به تنبیه مقرر در آن بند محکوم می‌شود.

تبصره ۳: گروه‌های الف تا د عناوین چهارگانه تخلفات ماده ۶ آیین‌نامه هستند مواد هر یک از این گروه‌ها یک بند اصلی نامیده می‌شود و تخلفات زیرمجموعه هر یک از مواد، از یک نوع تلقی شده و مصداق تعدد مادی تخلف محسوب نمی‌شود و باید تنبیه متناسب، صرفاً از دامنه اشد انتخاب گردد.

ماده ۱۸- تکرار تخلف: ارتکاب تخلف در صورت وجود سابقه محکومیت قطعی مبنی بر ارتکاب همان تخلف در همان مقطع تحصیلی، تکرار تخلف محسوب می‌شود.

تبصره: چنانچه پیش از ابلاغ حکم قطعی، دانشجو مجدداً مرتکب همان تخلف شود، شورا موظف به صدور حکم واحد است و در صورت صدور آرای متعدد، دانشجو می‌تواند از مرجع بالاتر تقاضای تجمیع آرا و صدور حکم واحد نماید.

ماده ۱۹- در هر یک از محکومیت‌های مشتمل بر محرومیت‌های تحصیلی می‌توان برخی از نیمسال‌ها یا ماه‌های منع موقت از تحصیل را با احتساب سنوات و برخی را بدون احتساب سنوات در نظر گرفت مشروط به آن که محرومیت از تحصیل با احتساب سنوات منجر به اخراج آموزشی دانشجو نشود.

ماده ۲۰- احکام صادره موضوع بندهای ۹ تا ۱۸ در خصوص دانشجویانی که کلیه واحدهای درسی خود را گذرانده‌اند، موضوعیت ندارد و تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۶ به صورت منع موقت از اعطای مدرک تحصیلی با صدور گواهی یا بدون صدور گواهی گذراندن واحدهای درسی یا منع صدور مدرک تحصیلی و گواهی گذراندن واحدهای درسی صادر و اعمال می‌گردد.

ماده ۲۱- حق ورود دانشجو به محیط دانشگاهی و استفاده از خدمات و تسهیلات دانشجویی به دانشجویانی که به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۶ محکوم شده‌اند منوط به صلاحدید شورای صادر کننده حکم است.

ماده ۲۲- اخذ نظر دفتر مشاوره برای صدور و اعمال تنبیه محرومیت از خوابگاه الزامی است.

تبصره: در صورت قطعی شدن حکم مشتمل بر محرومیت از خوابگاه یا تحصیل، مراتب حسب صلاحدید شورا به ولی، سرپرست یا همسر دانشجو اطلاع داده می‌شود.

ماده ۲۳- از بدو تا پایان رسیدگی به پرونده‌های انضباطی، اخذ تعهد، ایجاد صلح و سازش یا اخذ رضایت شاکی، حسب مورد بنا به صلاحدید هر یک از شوراها به منظور تخفیف یا تعلیق در تنبیه یا مختومه شدن پرونده بدون درج در سوابق انضباطی مجاز است.

ماده ۲۴- شوراها انضباطی صادر کننده حکم می‌توانند در صورت صلاحدید تا پیش از صدور حکم از سوی مرجع بالاتر و پیش از دانش‌آموختگی، مطابق تبصره ۸ ماده ۷ آیین‌نامه (به جز موارد استثنا شده)، نسبت به تعلیق تمام یا بخشی از احکام صادر شده اقدام کنند.

تبصره ۱: چنانچه شوراها انضباطی نسبت به تعلیق اجرای حکم دانشجو اقدام

نمایند و دانشجوی طی مدت باقی مانده از تحصیل اقدام به تخلف دیگری نماید که به صدور حکم انضباطی قطعی منجر شود، حکم تعلیقی قبلی نیز به اجرا درخواهد آمد؛ در هر صورت اعتبار اجرای حکم تعلیقی تا پایان مقطع تحصیلی جاری دانشجوی است.

تبصره ۲: استفاده از موضوع این ماده طی مقطع تحصیلی دانشجوی فقط یک بار مجاز است.

تبصره ۳: این ماده بر کلیه احکام صادره شمول دارد به جز در تخلفات: اعمال شنیع (از قبیل زنا و لواط)، سرقت مکرر، استفاده از سلاح، عضویت یا فعالیت در گروهک های ملحد، مفسد یا محارب، توزیع مواد مخدر و مشروبات الکلی.

مبحث سوم - تفکیک تخلفات و تخصیص تنبیهات

تخلفات مندرج در ماده ۶ آیین نامه با قید تنبیهات متناسب بر اساس ماده ۱۲ شیوه نامه، به شرح زیر تفصیل داده می شوند:

الف- رسیدگی به تخلفات عمومی دانشجویان (از قبیل تهدید، تطمیع، توهین، تهمت، ضرب و جرح، تخلفات رایانه ای و مخابراتی، جعل، سرقت، رشوه، اختلاس، قتل و ...)

ماده ۲۵- تهدید، تطمیع، توهین، فحاشی، هتک حرمت، تهمت، افترا و نشر اکاذیب متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۳ تا ۹ (به جز بند ۶) محکوم می شود و در صورت تکرار تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

تبصره: در صورتی که شاک، یکی از اعضای هیأت علمی، مسئولان، کارمندان دانشگاه یا مسئولان دستگاه های دولتی باشد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۳ تا ۱۲ (به جز بند ۶) محکوم می شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ (به جز بند ۶) قابل تشدید است.

ماده ۲۶- ضرب متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۹ (به جز بند ۶) محکوم می شود.

تبصره ۱: در صورتی که مضروب یکی از اعضای هیأت علمی، مسئولان یا کارمندان دانشگاه باشد یا تخلف تکرار شود تنبیه تا بند ۱۳ (به جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۲: در صورتی که نزاع به صورت دسته جمعی (بیش از سه نفر) باشد، تنبیه متخلفین به تناسب تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

تبصره ۳: در ضرب و درگیری که منتهی به جرح شده باشد متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۲ (به جز بند ۶) محکوم و در صورتی که تخلف تکرار شود یا ضرب و جرح بسیار شدید یا به صورت جمعی باشد متناسب با مورد تنبیه تا بند ۱۶ قابل تشدید است.

تبصره ۴: رسیدگی به تخلفات مواد ۲۵ و ۲۶، مستلزم شکایت شاکی خصوصی در دبیرخانه شورای انضباطی است.

ماده ۲۷- جعل یا ارائه هرگونه سند، مهر، امضا و عنوان مجعول یا استفاده از آنها اعم از مکتوب یا نرم‌افزاری) در دانشگاه متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۸ (به‌جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار تنبیه تا بند ۹ قابل تشدید است.

تبصره ۱: چنانچه فعل ارتكابی منجر به هرگونه انتفاع آموزشی از قبیل قبولی در دروس دانشگاهی، گواهی گذراندن واحدهای درسی دانشگاه یا تحصیل یا تغییر در نمره شده باشد، متخلف به تنبیه بند ۶ و یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۱۰ محکوم و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

تبصره ۲: در صورت جعل گواهی فراغت از تحصیل، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۲ محکوم می‌گردد و در صورت انتفاع از گواهی مزبور، تنبیه تا بند ۱۸ قابل تشدید است.

تبصره ۳: در صورتی که ارائه سند جعلی منجر به پذیرفته شدن دانشجو یا جزئی از شرایط پذیرش وی در دانشگاه باشد، علاوه بر گزارش به هیأت مرکزی گزینش دانشجو، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

ماده ۲۸- سرقت متخلف به تنبیه بند ۸ و یکی از تنبیهات بندهای ۲ تا ۵ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ (به‌جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۱: چنانچه سرقت با مشارکت باندهای سرقت باشد، متخلف به تنبیه بند ۸ و یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۸ محکوم و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

تبصره ۲: هر کس با تبانی، اطلاعات مربوط به فعالیت مجرمانه باند سرقت را کتمان کند، به نحوی که سبب تسهیل ارتکاب اعمال مجرمانه گردد به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۹ (به‌جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

ماده ۲۹- اخذ یا دادن رشوه یا کلاهبرداری، خیانت در امانت یا ایراد خسارت:

در صورت اخذ یا دادن رشوه یا کلاهبرداری از یا به یکی از دانشگاهیان یا خیانت در امانت یا ایراد خسارت به اموال عمومی دانشگاه (یا اموال شخصی در صورت وجود شاکی)، علاوه بر محکومیت متخلف به جبران خسارت وارده طبق بند ۸، به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۹ (به‌جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۱: در صورتی که ارتکاب تخلف منجر به نمره قبولی متخلف در یکی از دروس دانشگاهی شده باشد متخلف به تنبیه بند ۶ و یکی از تنبیهات بندهای ۹ یا ۱۰ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

تبصره ۲: در صورت محکومیت قضایی نسبت به وقوع تخلف در ارتباط با شخصیت‌های حقیقی یا حقوقی در خارج از دانشگاه، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۹ (به‌جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۳: در صورت محکومیت قضایی مبنی بر اختلاس، متخلف به تناسب اموال مورد اختلاس و میزان مشارکت در آن، علاوه بر جبران خسارت طبق بند ۸ به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۱۳ (به‌جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

تبصره ۴: در صورت فعالیت در شرکت‌های هرمی و امثال آن متخلف ضمن جبران خسارت، به یکی از تنبیهات بندهای ۷ تا ۱۲ محکوم و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

ماده ۳۰- نگهداری، حمل، خرید و فروش با استفاده از سلاح:

در صورت نگهداری، حمل، خرید و فروش اسلحه گرم یا سرد غیرمجاز، افشانه و شوکر، به تناسب مورد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۴ (به‌جز بند ۶) محکوم و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۶ قابل تشدید است.

تبصره ۱: در صورت تهدید، اخاذی، تظاهر یا قدرت‌نمایی با اسلحه، مرتکب به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم می‌گردد و چنانچه تخلف تکرار شود یا مرتکب از سلاح استفاده نماید به تناسب، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

تبصره ۲: در صورتی که اخاذی بدون سلاح انجام شود و عمل ارتكابی مشمول عنوان کلاهبرداری یا تحصیل مال از طریق نامشروع شود وفق مفاد ماده ۲۹ یا تبصره‌های مرتبط قابل رسیدگی خواهد بود.

ماده ۳۱- ارتکاب قتل عمد:

در صورت محکومیت قضایی، تنبیهات بندهای ۱۹ یا ۲۰ در خصوص وی لازم‌الاجرا است.

تبصره ۱: در صورت محکومیت قضایی مبنی بر مباشرت یا مشارکت یا معاونت در قتل عمد به یکی از تنبیهات بندهای ۱۵ الی ۲۰ محکوم می‌شود.

تبصره ۲: چنانچه دانشجویی به قتل غیر عمد محکوم شده باشد شورای تجدیدنظر می‌تواند نسبت به ارائه پیشنهاد تغییر محل تحصیل نامبرده به شورای مرکزی اقدام نماید.

ماده ۳۲- تخلفات رایانه‌ای و مخابراتی:

در صورت ارتکاب هر یک از تخلفات در فضای مجازی از قبیل هک کردن، ویروسی کردن، سابوتاژ رایانه‌ای (تغییر، محو، متوقف سازی و...)، تخریب رایانه (نرم افزاری یا سخت افزاری) از طریق نفوذ به سیستم، جاسوسی کردن و

دستیابی غیرمجاز به اطلاعات، ضبط صدا یا تصویربرداری‌های بدون مجوز یا انتشار آن‌ها، فروش، افشا یا انتشار اسناد، اطلاعات یا داده‌های مربوط به دانشگاه، وارد شدن به حریم خصوصی افراد در فضای وب یا استفاده ابزاری یا سوء استفاده از اطلاعات، تصاویر یا محصولات صوتی و تصویری صفحات شخصی افراد حقیقی یا حقوقی (اعم از اخاذی، افشا، انتشار و ... یا تهدید به اقدام در این موارد یا موارد مشابه) شنود غیرقانونی، تهیه سایت‌ها و وبلاگ‌های غیراخلاقی و ضدامنیت ملی، تهدید و هتک حرمت اشخاص، اهانت به مقدسات دینی، نفوذ به سایت‌های دولتی، ارسال ایمیل‌های مخرب، ایجاد دسترسی غیرمجاز یا اخلال در سطح دسترسی افراد، بارگذاری، دانلود یا انتشار موضوعات غیراخلاقی و کلیه جرایم عمومی در فضای وب، متخلف به تناسب تخلف، به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۱۰ (به‌جز بند ۶) محکوم می‌شود.

تبصره: در صورتی که تخلف تکرار گردد یا دارای ابعاد گسترده‌ای باشد به نسبت سطح تأثیر تخلف، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

ب- رسیدگی به تخلفات آموزشی و اداری

ماده ۳۳- تقلب در آزمون‌ها یا فعالیت‌های آموزشی:

تقلب عبارت است از استفاده محرز دانشجو از اطلاعات، تجهیزات با امکانات به نحوی که مجاز نباشد، با قصد قبلی برای ارائه نتیجه یک فعالیت آموزشی موظف؛ متخلف به تنبیه بند ۶ (در درس یا آزمون‌های مربوطه و متناسب با نوع تقلب به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ و در صورت تکرار علاوه بر تنبیه بند ۶ به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم می‌گردد.

تبصره ۱: صورتجلسه تقلب در جلسه آزمون با گزارش مراقبین جلسه، نظر صریح مدرس مبنی بر انتفاع دانشجو یا نماینده آموزش و با تأیید معاونت آموزشی دانشکده به شورای انضباطی ارسال می‌گردد.

تبصره ۲: پاسخ نادرست که نتیجه استفاده محرز دانشجو از تقلب باشد نیز مشمول تنبیه بند ۶ می‌گردد.

تبصره ۳: به همراه داشتن مکتوبات، تجهیزات و امکانات غیر مجاز به نحوی که استفاده از آن‌ها محرز نگردد، تخلف دانشجو وفق ماده فوق، احراز و صرفاً به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود.

تبصره ۴: تعلیق تنبیه بند ۶ برای تقلب، معادل حذف درس یا تکالیف مربوطه با الزام در تکرار آن خواهد بود.

تبصره ۵: چنانچه دانشجوی مرتکب تقلب به بند ۶ محکوم شود، همکاری کننده در آن تقلب نیز به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ و بند ۶ تعلیقی محکوم می‌گردد.

تبصره ۶: در صورت تقلب دانشجو در امتحانات جامع کشوری، متخلف متناسب با نوع تقلب به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ محکوم می‌گردد و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

ماده ۳۴- تقلب در فعالیت‌های پژوهشی:

در صورت ارتکاب هر نوع تخلف پژوهشی مانند سرقت، اجاره یا داده‌سازی علمی، عدم تعهد و مسئولیت نسبت به ذی‌نفعان در امور پژوهشی، عدم رعایت حقوق آزمودنی‌ها، عدم استفاده درست از منابع، انتشار غیر واقعی، مجدد، همپوشان و تکه‌ای از قبیل معرفی نویسندگان یا داوران غیر واقعی و ساخت و استفاده از ایمیل جعلی برای داوری غیر واقعی مقالات توسط خود دانشجو و ... متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم و در صورت تکرار یا محکومیت در مراجع قضایی تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

تبصره ۱: چنانچه تخلف در انجام پایان‌نامه باشد به طوری که مانع انتساب اثر به دانشجو شود یا در تدوین مقاله باشد که منجر به قبولی در دروس دانشگاهی یا تغییر در نمره شده باشد، متخلف علاوه بر اعمال تنبیهات ماده فوق به تنبیه بند ۶ در درس یا تکالیف مربوطه نیز محکوم می‌شود.

تبصره ۲: در مواردی که تخلف پژوهشی دانشجو پس از دانش آموختگی احراز گردد نظر شورای مرکزی ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۳: همکاری کننده در هر یک از تخلفات پژوهشی به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ (به جز بند ۶) محکوم می‌گردد و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

ماده ۳۵- فرستادن دیگری به جای خود در امتحان:

متخلف به تنبیه بند ۶ در امتحان مربوط و یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

تبصره ۱: در صورت شرکت به جای دیگری در امتحان، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

تبصره ۲: کلیه آزمون‌هایی که از سوی دانشگاه به عنوان آزمون رسمی به دانشجویان اعلام می‌شوند مشمول مواد ۳۳ و ۳۵ می‌شوند.

تبصره ۳: نقض مقررات جلسه امتحان، بدون ارتکاب فعلی از جانب متخلف یا وجود قرائن دیگر که عامل معنوی در تخلف تقلب را محرز نکند، مشمول مواد ۳۳ و ۳۵ نمی‌شود.

ماده ۳۶- سرقت، خرید، فروش یا افشای سؤالات یا ورقه‌های امتحانی:

متخلف علاوه بر محکومیت به بند ۶ به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم

می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۳۷- اخلال، ایجاد وقفه یا مزاحمت برای برنامه‌های خوابگاه یا دانشگاه:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۹ و چنانچه اخلال منجر به انتفاع آموزشی دانشجو شود به بند ۶ هم محکوم می‌شود.

تبصره ۱: در صورتی که اخلال در برنامه‌های دانشگاه یا خوابگاه، تکرار یا منجر به ایجاد اغتشاش در سطح دانشگاه یا خوابگاه شود، تنبیه متخلف تا بند ۱۰ (به جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۲: در صورتی که اخلال در برنامه‌های دانشگاه یا خوابگاه، منجر به اغتشاش با تحریک دیگران با تشکیل گروه همراه باشد، تنبیه متخلف تا بند ۱۳ قابل تشدید است.

تبصره ۳: در صورتی که اخلال منجر به اغتشاش و همراه با ضرب و جرح باشد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۷ تا ۱۵ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۷ قابل تشدید است.

تبصره ۴: در صورتی که اخلال در برنامه‌های دانشگاه یا خوابگاه به واسطه دادن اطلاعات ناصحیح به دانشگاه یا کتمان حقایق اعم از شفاهی یا کتبی بوده و منجر به انتفاع دانشجو شود متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۸ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۰ قابل تشدید است.

تبصره ۵: تجمعاتی که به صورت مسالمت آمیز و بدون ایراد خسارت به اموال دانشگاه، درگیری، توهین، هتاکی یا اقدام جهت تعطیلی کلاس‌های آموزشی انجام پذیرد از شمول ماده فوق خارج است.

ج- رسیدگی به تخلفات سیاسی

ماده ۳۸- دادن اطلاعات خلاف واقع یا کتمان واقعیات از روی عمد نسبت به خود، گروهک‌های محارب، مفسد یا افراد وابسته به آن‌ها:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود اگر تخلف، تکرار یا منجر به انتفاع گروهک‌های مذکور گردد تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۳۹- عضویت در گروهک‌های محارب، مفسد، ملحد یا هواداری:

عضویت یا هواداری از گروه‌های محارب، مفسد، ملحد یا گروه‌های غیرقانونی منحل که به موجب احکام قضایی محارب، مفسد یا ملحد تشخیص داده شده باشند به تناسب موضوع تخلف، به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود.

تبصره: انجام اعمالی به نفع گروه‌های محارب، مفسد، ملحد یا گروه‌های غیرقانونی منحل که به موجب احکام قضایی محارب، مفسد یا ملحد تشخیص داده شده باشند متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۸ تا ۱۲ (به جز بند ۶)

محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۴۰- فعالیت و تبلیغ به نفع گروهک‌ها و مکاتب الحادی:

در صورتی که فعالیت و تبلیغ به نفع گروهک‌های محارب و معاند نظام جمهوری اسلامی ایران یا گروه‌های غیرقانونی منحل‌ه که به موجب احکام قضایی معاند نظام جمهوری اسلامی ایران تشخیص داده شده باشند، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تا بند ۱۲ (به جز بند ۶) قابل تشدید و در صورتی که منجر به انتفاع آن‌ها گردد تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۴۱- توهین به شعائر و مقدسات اسلامی یا ملی، ادیان رسمی کشور یا ارتکاب اعمالی بر ضد نظام جمهوری اسلامی (مانند فحاشی و استفاده از الفاظ رکیک به طور شفاهی یا کتبی، از طریق شعارنویسی، پخش اعلامیه) متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۸ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود.

تبصره: در صورتی که ارتکاب عمل به صورت جمعی و به قصد بلوا و آشوب صورت گیرد یا به طور مکرر و بدون توجه به تنبیهات قبلی واقع شود تنبیه تا بند ۱۳ قابل تشدید است.

ماده ۴۲- ایجاد بلوا و آشوب در محیط دانشگاه: اگر بلوا و آشوب در محیط دانشگاه در جهت ضربه زدن به ارکان نظام باشد متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۳ تا ۱۳ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و چنانچه با هماهنگی و برنامه‌ریزی قبلی یا با هدایت گروه‌های غیرقانونی خارج از دانشگاه باشد یا تکرار شود تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

د- رسیدگی به تخلفات اخلاقی

ماده ۴۳- استعمال مواد اعتیاد آور (مخدر، توهم زاء، روان گردان) یا استفاده از مشروبات الکلی متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۱۰ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و چنانچه تخلف تکرار شود یا در دانشگاه یا اماکن وابسته به آن صورت پذیرد یا آثار سوء عمومی داشته باشد تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

ماده ۴۴- تشکیل جلسه و دعوت از دیگران برای استعمال مواد اعتیادآور یا استفاده از مشروبات الکلی (یا مشارکت یا همکاری در این خصوص) متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۲ (به جز بند ۶) محکوم می‌گردد و در صورت استفاده از اماکن وابسته به دانشگاه، به یکی از تنبیهات بندهای ۷ تا ۱۶ محکوم و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۸ قابل تشدید است.

تبصره: شرکت در این جلسات به همراه استعمال مواد اعتیادآور یا استفاده از مشروبات الکلی موجب تنبیه از بند ۴ تا ۱۲ (به جز بند ۶) می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۴۵- اعتیاد به مواد اعتیادآور یا مشروبات الکلی:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۳ تا ۵ محکوم می‌شود و در صورت عدم توجه به تنبیهات قبلی تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

تبصره ۱: اخذ آزمایش اعتیاد به صورت محرمانه از افراد مشکوک، با اجازه مکتوب معاون فرهنگی، دانشجویی دانشگاه پیش از طرح پرونده مبنی بر اعتیاد الزامی است.

تبصره ۲: ادامه تحصیل دانشجوی معتاد منوط به منفی بودن آزمایش مذکور و همکاری در درمان اعتیاد و مراجعه مستمر وی به مرکز مشاوره و روانپزشک خواهد بود.

ماده ۴۶- نگهداری، خرید و فروش، تولید یا توزیع مواد اعتیاد آور یا مشروبات الکلی:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۲ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و چنانچه تخلف تکرار شود یا از امکان وابسته یا مربوط به دانشگاه برای این منظور استفاده کرده باشد تنبیه تا بند ۱۸ قابل تشدید است.

ماده ۴۷- ارتکاب قمار و تظاهر به آن:

قمار عبارت است از انجام بازی همراه با شرط برد و باخت که در آن بازنده موظف به تأدیه شرط به نفع برنده باشد، چنانچه این عمل به شکل مکرر، علنی و با جسارت انجام گردد، تظاهر به قمار است؛ در صورتی که متخلف صرفاً مرتکب قمار گردد به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۴ و چنانچه تظاهر به قمار داشته باشد به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۹ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

ماده ۴۸- خرید و فروش یا توزیع آلات قمار:

چنانچه خرید و فروش با علم به استفاده از آن برای قمار صورت گیرد متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۲ (به جز بند ۶) محکوم می‌گردد و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۴۹- استفاده از هرگونه آلات لهو و لعب یا محصولات رسانه‌ای غیرمجاز:

چنانچه متخلف از محیط با امکانات دانشگاهی برای این منظور استفاده کرده باشد به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۹ قابل تشدید است.

ماده ۵۰- تولید، خرید و فروش، تکثیر، توزیع یا نگهداری هرگونه آلات لهو و لعب یا محصولات رسانه‌ای غیر مجاز:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۲ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۴ قابل تشدید است.

ماده ۵۱- عدم رعایت پوشش اسلامی یا ضوابط پوشش ابلاغی وزارتین:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود و در صورت اصرار و تکرار، تنبیه تا بند ۹ قابل تشدید است.

ماده ۵۲- عدم رعایت شئون دانشجویی:

در صورت ارتکاب هرگونه رفتار خلاف شئون، منزلت و عرف مسلم که دانشگاهیان آن را مذموم بدانند، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌گردد و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۹ (به‌جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۱: در صورت استعمال دخانیات در دانشگاه یا اماکن مرتبط، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۳ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۹ (به‌جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره ۲: در صورت لطمه به حیثیت و شئون دانشگاهیان به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ (به‌جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۲ قابل تشدید است.

تبصره ۳: چنانچه رفتار دانشجو منجر به سلب صلاحیت حرفه‌ای وی در رشته‌های بالینی گردد متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۷ تا ۱۲ محکوم می‌گردد و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است؛ در رسیدگی به این مورد اخذ نظر گروه تخصصی و معاونت آموزشی مربوطه ضروری است.

ماده ۵۳- عدم رعایت موازین محرز شرعی در ارتباط با نامحرم:

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۵ محکوم می‌شود و چنانچه دارای شاکی خصوصی باشد یا عفت عمومی را خدشه دار نماید یا آثار علنی و مشهود داشته باشد یا در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۰ (به‌جز بند ۶) قابل تشدید است.

تبصره: چنانچه دانشجو در ارتباط با نامحرمی که حسب وظایف آموزشی - پژوهشی محوله، تحت تسلط وی قرار دارد، موازین محرز شرعی را رعایت ننماید، در صورت شکایت شاکی خصوصی و احراز وقوع تخلف، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

ماده ۵۴- داشتن رابطه نامشروع (مادون زنا):

رابطه نامشروع عبارت است از برقراری ارتباط‌های مکرر که شرعی (اسلامی) نبوده یا بدون طی مراحل شرعی یا قانونی لازم صورت گرفته باشد چنانچه تخلف منجر به صدور حکم قضایی گردد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۱۲ (به‌جز بند ۶) محکوم می‌شود.

تبصره: چنانچه تخلف در موارد متعدد واقع شده یا تکرار شود تنبیه تا بند ۲۰ قابل تشدید است.

ماده ۵۵- شرکت در جلسه نامشروع:

جلسه نامشروع عبارت است از گردهم آمدن گروهی به قصد انجام اعمالی که شرع اسلام آن را نفی کرده و جایز نمی‌داند؛ در صورت محکومیت قضایی متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۹ (به جز بند ۶) محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۷ قابل تشدید است.

تبصره: در صورت تشکیل یا همکاری در تشکیل جلسه نامشروع و محکومیت قضایی متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۷ تا ۱۲ محکوم می‌شود و در صورت تکرار، تنبیه تا بند ۱۷ قابل تشدید است.

ماده ۵۶- انجام عمل منافی عفت (زنا، لواط یا مساحقه):

در صورت اثبات در مراجع قضایی متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۲۰ محکوم می‌گردد.

بخش سوم: شورای بدوی

مبحث اول - شروع رسیدگی

ماده ۵۷- صدور احکام انضباطی در خصوص دانشجویان، تنها از طریق شوراهای انضباطی صورت می‌گیرد و سایر نهادها یا مسئولان دانشگاه، جز در مقام اجرای احکام صادر شده از شوراهای انضباطی، مجاز به صدور یا اجرای مفاد هیچ یک از تنبیہات انضباطی نمی‌باشند.

ماده ۵۸- رسیدگی به تخلفات انضباطی دانشجویان در موارد ذیل شروع می‌شود:

۱- شکایت شاکی (کسی که از وقوع تخلف متحمل ضرر و زیان می‌گردد و رسیدگی به شکایت خود را در خواست می‌نماید).

۲- گزارش مکتوب مسئولین و اشخاص حقیقی یا حقوقی و مراجع ذیصلاح داخل یا خارج دانشگاه اشخاص حقوقی داخل دانشگاه صرفاً شامل ساختار سازمانی دانشگاه بوده و اشخاص حقوقی دیگر مانند نهادها و تشکلهای دانشجویی و اساتید و ... صرفاً به عنوان شاکی خصوصی می‌توانند شکایت کنند).

ماده ۵۹- شکایت شاکی و گزارش اشخاص حقیقی به انضمام ادله به شورای انضباطی ارائه و با شرایط ذیل در دبیرخانه شورا ثبت می‌شود:

۱- مشخصات کامل شاکی یا گزارش دهنده (حاوی تاریخ، نام و امضای شاکی یا امضا و سمت گزارش دهنده و ممه‌ور به مهر اداره مربوطه).

۲- مشخصات کامل مشتکی عنه یا دانشجوی مورد گزارش.

۳- ثبت دقیق مکان و زمان (ساعت و تاریخ و جزئیات موضوع با ادله آن (از جمله شرح دقیق موضوع، چگونگی رفتار دانشجو، اشخاص مرتبط با موضوع و ذکر خسارت احتمالی وارده و ...).

تبصره: در صورتی که شهادت شهود به عنوان دلیل شکایت ذکر شود شهادت مکتوب با ذکر مشخصات کامل آن‌ها باید با رعایت شرایط فوق پیوست شکایت گردد.

ماده ۶۰- گزارش های مکتوب اشخاص:

حقوقی با شرایط ذیل در دبیرخانه شورا ثبت می‌شود:

۱- استفاده از سربرگ رسمی شخص حقوقی

۲- ثبت دقیق مشخصات دانشجو

۳- ثبت دقیق مکان و زمان (ساعت و تاریخ و جزئیات رویداد)، شرح دقیق تخلف ادعایی، چگونگی رفتار دانشجو، اشخاص درگیر در موضوع و ذکر خسارت احتمالی وارده حسب مورد و ...)

۴- نام، سمت و امضای مسئول گزارش دهنده با ذکر تاریخ و ممه‌ور به مهر اداره مربوطه و ادله گزارش

تبصره: در صورتی که شهادت شه‌ود به عنوان دلیل گزارش ذکر شود، شهادت مکتوب شه‌ود با ذکر مشخصات کامل آن‌ها پیوست گزارش می‌شود.

ماده ۶۱- در رسیدگی به تخلفات آموزشی، پژوهشی، اداری و سیاسی (موضوع مواد ۳۳ تا ۴۲ این شیوه‌نامه) حسب مورد اخذ نظر معاونت مرتبط دانشگاه ضروری است.

تبصره: چنانچه تخلف توسط اعضای تشکل‌ها یا نشریات واقع شده باشد، اخذ نظر هیأت نظارت بر تشکل‌های اسلامی دانشجویان و رأی قطعی کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشگاهی، حسب مورد ضروری است.

ماده ۶۲- شورای انضباطی دانشگاه مقطع فعلی، مجاز به رسیدگی به تخلفاتی که در مقطع تحصیلی قبلی دانشجوی صورت گرفته باشد نیست؛ در این گونه موارد نظر شورای مرکزی ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۶۳- شکایات و گزارش‌های دریافتی با موازین مندرج در مواد ۵۹ و ۶۰ این شیوه‌نامه تطبیق داده می‌شود در صورتی که فاقد شرایط مزبور باشند، دبیر شورا موظف است پیش از انجام هرگونه اقدام، نواقص شکلی را به اطلاع شاکی یا گزارش‌کننده برساند تا ظرف حداکثر پنج روز از زمان ثبت، به نحو مقتضی نسبت به رفع نواقص شکایت یا گزارش اقدام لازم صورت پذیرد در صورتی که در مهلت مقرر، نسبت به رفع نقص اقدام نشود شکایت یا گزارش بایگانی می‌گردد.

ماده ۶۴- طبق تبصره ۴ بند ب ماده ۷ آیین‌نامه تنها مرجع مجاز دانشگاه به انعکاس تخلف و معرفی دانشجوی خاطی به مراجع قضایی و انتظامی، شورای انضباطی دانشگاه با هماهنگی و مشاوره دفتر حقوقی دانشگاه است؛ بدیهی است هرگونه اقدام از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی دانشگاه که بر خلاف این ماده باشد خود تخلف اداری محسوب شده و در مراجع ذیصلاح قابل پیگیری خواهد بود رئیس دانشگاه موظف است این موضوع را به کلیه قسمت‌های دانشگاه جهت اطلاع، ابلاغ نماید.

مبحث دوم - وظایف دبیرخانه شورای انضباطی

ماده ۶۵- دبیر شورای بدوی مطابق فرآیند زیر مسئول انجام امور لازم جهت تشکیل پرونده و طرح موضوع در جلسات شورای انضباطی است:

الف- ثبت شکایت و گزارش با ذکر تاریخ، شماره و ارائه رسید به شاکی

ب- بررسی انطباق شکایات و گزارش‌های دریافتی با موازین مندرج در مبحث اول بخش سوم این شیوه‌نامه

پ- اعتبارسنجی شکلی مستندات ارائه شده در خصوص تخلف انتسابی

ت- استعلام از مراجع تخصصی مربوطه و پاسخگویی به استعلامات صورت گرفته حسب مورد

ث- انجام تحقیقات حسب مورد

ج- دعوت دانشجو

چ- آگاه‌سازی دانشجو نسبت به حقوق خویش و مساعدت به منظور بهره‌مندی از حقوق مزبور

ح- تفهیم موارد تخلف در مصاحبه حضوری به صورت شفاهی و مکتوب و اخذ دفاعیات مکتوب

خ- دعوت مدعوین جهت حضور در دبیرخانه یا جلسات شورا

د- هماهنگی با اعضای شوراهای انضباطی جهت مطالعه و آگاهی از مفاد پرونده‌های در دستور کار شورا

ذ- طرح موضوع در جلسه شورای انضباطی پس از تحصیل دلیل

ر- تنظیم صورت جلسه شورای انضباطی

ز- حفظ، بایگانی و امانت داری نسبت به کلیه مستندات، مکاتبات و اوراق پرونده‌های انضباطی و برگ شماری مستمر پرونده

س- انشا و ابلاغ احکام شوراهای انضباطی به دانشجو و ابلاغ احکام قطعی به بخش‌های مرتبط دانشگاه حسب مورد

ش- ارسال رونوشت احکام انضباطی قطعی حداکثر یک ماه پس از صدور به شورای مرکزی

ص- دریافت و ثبت اعتراضات دانشجویان نسبت به احکام انضباطی صادره و اقدامات مقتضی جهت طرح در مرجع تجدید نظرخواهی

ض- پیگیری و اجرای احکام دانشجویان و اجرای مصوبات شوراهای انضباطی

ط- امحای آثار احکام و تنبیهات مندرج در پرونده دانشجو مطابق ضوابط این شیوه‌نامه

ظ- انجام امور محوله از سوی شورای مرکزی و روسای شورای انضباطی دانشگاه حسب تکالیف و وظایف تعیین شده

تبصره ۱: دبیر شورای بدوی می‌تواند انجام وظایف مذکور را به کارشناسان دبیرخانه انضباطی دانشگاه واگذار نماید؛ در هر صورت مسئولیت اقدامات

دبیرخانه و کارشناسان با دبیر شورای بدوی است.

تبصره ۲: انجام تشریفات دعوت از کلیه مدعوین جهت حضور در جلسه شورا همانند دعوت از اعضای شورا الزامی است.

مبحث سوم - دعوت دانشجو

ماده ۶۶- دعوت دانشجو باید پس از دریافت شکایت یا گزارش و اعتبارسنجی صورت گرفته توسط دبیرخانه شورای انضباطی و پس از طی مراحل قانونی ذکر شده در این مبحث صورت پذیرد.

ماده ۶۷- دعوت نامه باید مشتمل بر موارد ذیل باشد:

۱- مشخصات کامل دانشجو

۲- موضوع یا عنوان تخلف انتسابی

۳- علت دعوت

۴- تاریخ و زمان حضور و آدرس دبیرخانه شورای انضباطی

۵- نام، سمت و امضای تماس گیرنده

تبصره ۱: دعوت از دانشجو جهت حضور در دبیرخانه شورای انضباطی در کلیه مراحل رسیدگی (اعم از تفهیم تخلف، دفاع حضوری، ابلاغ حکم، ادای شهادت یا به عنوان مطلع) از طریق اطلاع رسانی تلفنی و با رعایت حداقل بازه زمانی پنج روز است و ابلاغ دعوت نامه مکتوب به صورت حضوری، در دبیرخانه شورای انضباطی صورت می گیرد.

تبصره ۲: دبیرخانه شورای انضباطی باید موازی با دعوت تلفنی اعم از (تماس) موفق یا ناموفق و رعایت ضوابط فوق، از روش پیامک جهت اطلاع رسانی به دانشجو استفاده نماید و مستند پیامک ارسالی در پرونده دانشجو بایگانی می شود.

تبصره ۳: در کلیه دانشگاههایی که از سیستم اطلاع رسانی مخابراتی (نظیر سامانه جامع گلستان یا سامانه های پیامکی متناظر) استفاده می کنند، دعوت از دانشجو از طریق ارسال به بخش اعلانات مهم حساب کاربری اختصاصی دانشجو صورت می گیرد در این صورت دانشجو موظف به پیگیری موضوع از طریق حساب کاربری خود می باشد؛ در این مورد لازم است نحوه ابلاغ از طریق سیستم اطلاع رسانی مخابراتی و تکلیف نسبت به پیگیری موضوع در جلسه مصاحبه حضوری، کتبا به دانشجو اعلام شود در غیر این صورت ابلاغ از این طریق فاقد اعتبار است.

ماده ۶۸- در صورت عدم حضور دانشجو به هر دلیل ممکن جهت تفهیم تخلف

تا پنج روز بعد از تاریخ تعیین شده وفق دعوت‌نامه، صرفاً در این مورد، دبیرخانه شورای انضباطی علاوه بر انجام فرآیند مجدد صدور و اطلاع‌رسانی مرحله دوم، اقدام به ارسال دعوت‌نامه به آدرس محل سکونت دانشجو خواهد نمود.

تبصره: در صورتی که دانشجو به دلایل موجه (نظیر فوت یکی از بستگان، ابتلای به بیماری از حضور در دبیرخانه شورا جهت تفهیم تخلف معذور باشد می‌تواند پیش از پایان مهلت مقرر و ارائه درخواست کتبی، زمان جدیدی را با موافقت دبیر شورای بدوی برای حضور در دبیرخانه انضباطی درخواست نماید.

ماده ۶۹- استنکاف یا عدم همکاری دانشجو از حضور در دبیرخانه شورا جهت تفهیم تخلف یا دفاع حضوری در جلسه شورا یا امتناع وی از امضای دعوت‌نامه یا صورتجلسه مصاحبه، مانع از ادامه روند رسیدگی نبوده و پس از تشریح مفاد این ماده و تبعات آن برای دانشجو، مراتب متضمن ساعت، تاریخ و مکان درج می‌شود) و شورا می‌تواند در صورت رعایت اصول آیین رسیدگی ابلاغی در این شیوه‌نامه به صورت غیابی رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

مبحث چهارم - تفهیم تخلف و مصاحبه حضوری و اخذ دفاعیات

ماده ۷۰- دبیر شورای بدوی باید، حقوق دانشجو (حق اطلاع از ادله شکایت و تخلف، استفاده از نظر مشاوره دانشجویی، دفاع حضوری، مطالعه اوراق پرونده را وفق آیین‌نامه و شیوه‌نامه، در ابتدای مصاحبه به دانشجو، تفهیم و مراتب در دو نسخه یکسان، صورتجلسه و پس از امضای دانشجو و دبیر، یک نسخه را تحویل وی نماید.

تبصره: تصریح دانشجو به عدم نیاز به استفاده از هر یک از حقوق فوق، مانع اعلام تمایل بعدی دانشجو به استفاده از آن حقوق نخواهد بود، مشروط به آن که اعمال آن بلاموضوع نشده باشد؛ در هر حال مانع از تاخیر در رسیدگی نمی‌شود.

ماده ۷۱- تفهیم تخلف با رعایت کلیه موازین حقوقی باید به صورت شفاهی (قابل فهم برای متخلف) و مکتوب با ذکر موضوع تخلف (ترجیحاً مستند به بند مربوطه در شیوه‌نامه اجرایی و ادله تخلف (بدون ضبط صدا و تصویر) انجام و صورتجلسه آن توسط مصاحبه‌شونده و مصاحبه‌کننده (گان) امضا شود.

ماده ۷۲- دانشجو می‌تواند لایحه دفاعیه مکتوب امضا شده خود را از جلسه مصاحبه حضوری تا قبل از تشکیل جلسه رسیدگی به دبیرخانه ارائه و سپس در جلسه شورای بدوی قرائت نماید.

تبصره: در صورت عدم ارائه دفاعیات مکتوب، دبیر شورای بدوی، اظهارات دانشجو مندرج در صورتجلسه مصاحبه حضوری را به منزله دفاعیات وی در پرونده ثبت و در جلسه شورا قرائت خواهد کرد.

ماده ۷۳- دانشجو می‌تواند پس از تفهیم تخلف با حفظ محرمانگی نسبت به

مراجع حقوقی و اسامی غیر مرتبط با دفاع دانشجو، اوراق پرونده را مطالعه و از آن‌ها رونوشت تهیه نماید و با تشخیص دبیر شورای انضباطی امکان کپی از اوراق مقدور خواهد بود.

تبصره: در صورتی که هر یک از شهود، شاکی یا گزارش دهنده حقیقی پرونده، متقاضی عدم افشای مشخصاتشان به دانشجوی متخلف باشند با نظر موافق رئیس شورا، مشخصات مزبور در اختیار دانشجو قرار نمی‌گیرد لیکن حق دانشجو مبنی بر امکان مطالعه محتوای اوراق مزبور برای وی محفوظ خواهد بود در این صورت موارد یاد شده به تنهایی برای توجه تخلف به دانشجو کافی نیست و شورا باید با بررسی دلایل، قرائن و امارات دیگر، صحت ادعای وارده را بررسی کند چنانچه تنها مستند رای شورا یا مهم‌ترین مستند آن، موارد مزبور باشد از موجبات نقض رای در شوراهاى تجدیدنظر و مرکزی است.

مبحث پنجم - رسیدگی در شورای بدوی

ماده ۷۴- جلسات شورای بدوی دانشگاه، هر دو هفته یکبار حسب مورد جهت رسیدگی به گزارشات و شکایات واصله تشکیل می‌شود و در موارد اضطراری، رئیس شورای بدوی نسبت به تشکیل جلسات فوق العاده اقدام می‌نماید.

تبصره: تشکیل جلسات شورای بدوی به صورت اضطراری نافی رعایت حقوق دانشجو و سایر ضوابط مندرج در شیوه‌نامه نخواهد بود.

ماده ۷۵- دبیر موظف است حداقل پنج روز اداری پیش از برگزاری جلسه از کلیه اعضای شورای انضباطی به صورت مکتوب، تلفنی و پیامکی دعوت به عمل آورد؛ در صورتی که به دلیل عدم رعایت این ماده عضوی از اعضا نتواند در جلسه حاضر شود جلسه فاقد وجاهت قانونی خواهد بود.

ماده ۷۶- دبیر شورای بدوی موظف است گردش کار پرونده را بر اساس شکایت شاکی یا گزارش تخلف و دلایل توجه آن به دانشجو به استناد شیوه نامه، تهیه و همراه با دفاعیات دانشجو اعم از مصاحبه حضوری و لایحه دفاعیه، حداقل سه روز پیش از تشکیل جلسه در اختیار اعضا قرار دهد.

تبصره: تهیه و ارائه گزارش گردش کار پرونده، مانع تکلیف اعضا در مطالعه پرونده نیست.

ماده ۷۷- دبیر شورای بدوی موظف است زمان رسیدگی در جلسه شورای بدوی را با ارسال ابلاغیه بر اساس ضوابط مندرج در مبحث سوم از بخش سوم جهت دفاع حضوری به دانشجو اعلام نماید تاریخ ابلاغ تا جلسه رسیدگی نباید کمتر از پنج روز باشد.

ماده ۷۸- در صورتی که به دلایل موجه (نظیر فوت یکی از بستگان، ابتلای به بیماری دانشجو قادر به حضور در جلسه در تاریخ تعیین شده نباشد، می‌تواند

در صورت صلاحدید رئیس شورای بدوی با ارائه درخواست مکتوب از حق دفاع حضوری در شورای تجدیدنظر استفاده نماید.

ماده ۷۹- در صورتی که دانشجو یا هر یک از اعضای شورا به عدم رعایت ضوابط مندرج در شیوه نامه ایراد شکلی وارد نماید، مراتب صورت جلسه و پرونده جهت رفع نقص و تکمیل به دبیرخانه اعاده می‌گردد.

ماده ۸۰- بیان دلایل انتساب تخلف به دانشجو با استناد به مواد آیین‌نامه و شیوه‌نامه بر عهده دبیر شورای بدوی است.

ماده ۸۱- دانشجو می‌تواند از بدو طرح موضوع در جلسه رسیدگی در شورای بدوی حضور داشته و به طرح دفاعیات خود بپردازد.

ماده ۸۲- پس از ختم رسیدگی، صورت جلسه به طور مستقل، مستدل و در صورت محکومیت، وفق شیوه‌نامه تنظیم می‌گردد و کلیه اعضای شورای انضباطی حاضر در جلسه با ذکر نام و سمت، ملزم به امضای صورتجلسه دارای حد نصاب آرا هستند.

تبصره: تشکیل جلسه به صورت غیرحضوری یا تلفنی و اقدام به اخذ امضای اعضا برای صورت جلسه مربوطه مجاز نبوده و احکام صادره به این طریق فاقد اعتبارند.

ماده ۸۳- هرگاه حین رسیدگی در شورای انضباطی، تخلفات دیگری علاوه بر آنچه در موضوع تخلف مذکور در دعوت نامه و پرونده جاری دانشجو ذکر شده است، آشکار شود، شورا در این مرحله مجاز به رسیدگی به آن تخلفات نخواهد بود و لازم است مراحل رسیدگی بدوی مستقلا طی شود.

ماده ۸۴- چنانچه شورای بدوی پس از پایان مراحل رسیدگی، دانشجو را مستحق اعمال تنبیهات بند ۱۳ یا بالاتر تشخیص دهد، ضمن ابلاغ تصمیم به دانشجو، پرونده را جهت رسیدگی به شورای تجدیدنظر دانشگاه ارسال می‌نماید.

ماده ۸۵- ضوابط رسیدگی در شوراهای تجدیدنظر و مرکزی به استثنای موارد احصا شده وفق این شیوه‌نامه، مطابق ضوابط رسیدگی در شورای بدوی است.

بخش چهارم: شورای تجدیدنظر

مبحث اول - وظایف و اختیارات شورای تجدید نظر

ماده ۸۶- وظایف شورای تجدیدنظر دانشگاه به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- رسیدگی به تقاضای تجدیدنظرخواهی دانشجو از احکام اولیه
- ۲- رسیدگی به احکام شورای بدوی که در مهلت مقرر نسبت به آن اعتراض نشده است با پیشنهاد ریاست دانشگاه
- ۳- رسیدگی به پرونده‌های مشتمل بر یکی از بندهای ۱۳ تا ۲۰ ارجاعی از شورای بدوی
- ۴- ارجاع پرونده تخلف به شورای مرکزی در مورد احکام شامل تنبیهات بند ۱۳ و بالاتر و پرونده‌های مشتمل بر اعمال مجدد تنبیهات ۹ تا ۱۲ جهت اخذ تاییدیه یا رسیدگی حسب مورد

مبحث دوم - رسیدگی در شورای تجدیدنظر

ماده ۸۷- کلیه احکام صادره از شورای بدوی قابل تجدیدنظرخواهی در شورای تجدیدنظر دانشگاه است.

تبصره: مهلت اعتراض دانشجو ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ حکم شورای بدوی است.

ماده ۸۸- دانشجو در صورت اعتراض باید درخواست مکتوب خود جهت تجدید نظر نسبت به حکم بدوی به انضمام لایحه دفاعیه و مستندات تجدید نظرخواهی را شخصا به دبیرخانه انضباطی دانشگاه ارائه و پس از ثبت، رسید دریافت نماید.

تبصره: در صورت ضرورت، به تشخیص دبیر یا رئیس شورای تجدیدنظر، دانشجو می‌تواند جهت دفاع حضوری در جلسه حاضر شود.

ماده ۸۹- شورای تجدید نظر باید ظرف یک ماه پس از دریافت اعتراض یا ارجاع پرونده، رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره ۱: وظایف و تشریفات طرح پرونده در جلسه شورای تجدید نظر بر عهده دبیر شورای بدوی است.

تبصره ۲: در صورتی که صدور حکم تجدیدنظر متوقف به حصول مدارک یا انجام تحقیقاتی باشد، مراتب صورت جلسه تا حداکثر ظرف مدت دو ماه اقدامات لازم توسط دبیرخانه جهت تکمیل پرونده انجام شود.

تبصره ۳: در صورت عدم اعتراض دانشجو نسبت به احکام صادره از شورای

بدوی به شورای تجدید نظر دانشگاه، دانشجو مجاز به اعتراض به شورای مرکزی نخواهد بود.

ماده ۹۰- مراجع تجدید نظرخواهی نمی‌توانند احکام اولیه را تشدید کنند چنانچه پس از صدور حکم اولیه و پیش از صدور حکم تجدیدنظر، مدارک و مستندات جدیدی در خصوص تخلف مطروحه حاصل شده باشد، لازم است پرونده متخلف به شورای بدوی عودت و برابر ضوابط، رسیدگی و پس از صدور حکم اولیه جدید، مجدداً به وی فرصت اعتراض داده شود.

ماده ۹۱- شورای تجدیدنظر دانشگاه، تنها مرجع مجاز برای ارسال پرونده تخلف دانشجویان به شورای مرکزی جهت رسیدگی بوده و ضرورت دارد کلیه سوابق و مدارک پرونده به شکل و ترتیبی که شورای مرکزی به عنوان رویه عملکرد مشخص می‌نماید، با حفظ بدل ارسال شود.

ماده ۹۲- چنانچه به هر ترتیب شورای تجدیدنظر تصمیم به ارجاع پرونده دانشجو به شورای مرکزی بگیرد لازم است مراتب جهت اطلاع و پیگیری دانشجو به صورت مکتوب به دانشجو ابلاغ گردد.

بخش پنجم: شورای مرکزی

مبحث اول - وظایف و اختیارات شورای مرکزی

ماده ۹۳- وظایف و اختیارات شورای مرکزی به شرح ذیل است:

الف- برنامه‌ریزی، راهبری، ایجاد وحدت رویه، نظارت بر حسن عملکرد شورای انضباطی دانشگاه‌ها و بررسی گزارش‌های مربوط به مغایرت‌های قانونی موجود در روند رسیدگی به پرونده‌های انضباطی

ب- رسیدگی به اعتراض دانشجویان به احکام تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ صادره از شورای تجدیدنظر دانشگاه‌ها

پ- رسیدگی به پرونده‌های ارجاع شده از شورای تجدیدنظر دانشگاه‌ها برای اعمال مجدد تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ و صدور احکام مشتمل بر تنبیهات بندهای ۱۳ تا ۲۰ بخش تنبیهات شیوه‌نامه

ت- رسیدگی به درخواست ریاست دانشگاه مبنی بر تخفیف احکام قطعی دانشگاه

ث- رسیدگی به درخواست کتبی مراجع امنیتی یا قضایی برای بررسی صلاحیت یا عدم صلاحیت تحصیل دانشجویان وفق ماده ۱۲ آیین‌نامه انضباطی

ج- رسیدگی بدوی به تخلفات دانشجویان در شورای مرکزی بنا به تشخیص

چ- بررسی درخواست تشکیل شورای انضباطی در مجموعه‌های آموزش عالی جدیدالتأسیس، دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های جامع، دانشکده‌های اقماری سایر دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی غیردولتی- غیرانتفاعی

ح- بررسی و تایید صلاحیت دبیران شورای انضباطی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور توسط شورای مرکزی وزارتین حسب مورد

خ- تفسیر آیین‌نامه و شیوه‌نامه حاضر توسط شورای مرکزی وزارتین حسب مورد به عنوان تنها مرجع ذیصلاح انجام می‌پذیرد.

مبحث دوم - رسیدگی در شورای مرکزی

ماده ۹۴- در صورتی که حکم صادر شده توسط شورای تجدیدنظر مشتمل بر یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ تنبیهات شیوه‌نامه باشد قابل اعتراض در شورای مرکزی است.

تبصره ۱: احکام مشتمل بر تنبیهات بندهای ۱ تا ۸، احکام بدوی و تعلیقی دانشگاه‌ها قابل اعتراض در شورای مرکزی نیستند.

تبصره ۲: مهلت اعتراض دانشجویان ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ حکم شورای تجدیدنظر است.

ماده ۹۵- دانشجو درخواست مکتوب خود جهت اعتراض به حکم صادره از شورای تجدید نظر (منضم به لایحه دفاعیه و تصویر احکام بدوی و تجدید نظر دانشگاه) را شخصا به دبیرخانه شورای انضباطی دانشگاه یا مرکزی، ارائه و پس از ثبت، رسید دریافت می‌نماید.

تبصره: دبیرخانه شورای انضباطی دانشگاه مکلف است اصل پرونده انضباطی دانشجو را با حفظ بدل، منضم به درخواست اعتراض دانشجو و ضامم مربوطه ظرف مدت پنج روز به شورای مرکزی ارسال نماید.

ماده ۹۶- دبیر شورای مرکزی پس از اخذ اصل پرونده از دانشگاه مربوطه، ابتدا پرونده را از حیث تشریفات شکلی از قبیل ابلاغ حکم و تجدیدنظرخواهی و رعایت حقوق دانشجو مورد بررسی قرار می‌دهد؛ در صورتی که پرونده از حیث شکلی دارای ایراد باشد، مراتب به شورای انضباطی دانشگاه اعاده می‌شود تا پس از رفع نقص، به دبیرخانه شورای مرکزی ارسال گردد؛ در صورتی که پرونده کامل باشد، در دستور کار جلسه شورای مرکزی قرار می‌گیرد.

ماده ۹۷- شورای مرکزی باید ظرف یک ماه پس از دریافت اعتراض یا ارجاع پرونده، رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره: در صورتی که صدور حکم شورای مرکزی متوقف به حصول مدارک یا انجام تحقیقات باشد، مراتب صورت جلسه تا حداکثر ظرف مدت دو ماه اقدامات لازم توسط دبیرخانه جهت تکمیل پرونده انجام شود.

ماده ۹۸- دبیر شورای مرکزی از دانشجویی که درخواست وی در دستور کار شورای مرکزی قرار گرفته، در صورت نیاز جهت حضور در دبیرخانه یا جلسه شورای مرکزی و اخذ آخرین اظهارات و دفاعیات دعوت می‌نماید.

ماده ۹۹- شورای انضباطی دانشگاه، موظف به اجرای احکام و دستورات شورای مرکزی بوده و باید نتیجه اقدامات خود را در کمترین زمان ممکن به شورای مرکزی اعلام نماید چنانچه دانشگاه اهمال نماید یا بدون رعایت موازین رسیدگی عادلانه، حکمی صادر نماید و دانشجو متضرر گردد حکم صادره فاقد وجهت قانونی و دانشگاه موظف به جبران است؛ رئیس دانشگاه در راستای اعمال ماده ۱۰ آیین‌نامه، موظف به نظارت بر حسن عملکرد شورای انضباطی، انطباق فرآیند انضباطی در دبیرخانه با موازین مندرج در آیین‌نامه و شیوه‌نامه و پاسخگویی در مراجع ذیصلاح خواهد بود.

بخش ششم: صدور، ابلاغ و اجرای احکام انضباطی

مبحث اول - صدور و ابلاغ احکام شوراهای انضباطی

ماده ۱۰۰- در صدور حکم انضباطی رعایت نکات زیر الزامی است:

- ۱- تاریخ صدور و شماره حکم
  - ۲- مشخصات دانشجو
  - ۳- دلایل انتساب تخلف
  - ۴- عنوان تخلف انتسابی به دانشجو با ذکر مستند قانونی وفق شیوهنامه
  - ۵- تنبیه تعیین شده با ذکر مستند قانونی وفق شیوهنامه
  - ۶- تعیین قطعی یا قابل اعتراض بودن حکم صادره و مرجع اعتراض و مهلت آن از تاریخ ابلاغ
  - ۷- تعیین زمان اجرای احکام دانشگاه (۷ تا ۱۲) با رعایت بازه زمانی حداقل بیست روز پس از تاریخ صدور و در احکام شورای مرکزی حسب مورد وفق صورتجلسه
- تبصره ۱: احکام صادره از شوراهای انضباطی حداکثر ظرف ده روز از تاریخ صدور، از طریق دبیر خانه با امضای رئیس یا دبیر شوراها به دانشجو ابلاغ می‌شود.
- تبصره ۲: در صورت درخواست مکتوب دانشجو و موافقت شورای انضباطی (مندرج در صورتجلسه)، زمان اجرای حکم می‌تواند قبل از تاریخ صدور حکم تعیین گردد.
- تبصره ۳: صورتجلسه و رونوشت حکم ابلاغ شده به دانشجو باید در پرونده وی نگهداری شود.
- تبصره ۴: ارسال رونوشت احکام انضباطی یا افشای آن، جز برای شورای مرکزی (حداکثر تا یک ماه پس از صدور)، ممنوع است.

ماده ۱۰۱- در صورتی که دانشجو به دلایل غیرموجه (به تشخیص شورای صادرکننده حکم) از اعلام رؤیت احکام قابل اعتراض شورای انضباطی استنکاف نماید، این امر به منزله ابلاغ حکم بوده و به استناد تبصره ۳ ماده ۸ آیین‌نامه حق اعتراض از وی سلب خواهد شد.

تبصره: در صورتی که رئیس شورای صادر کننده حکم، علت عدم حضور دانشجو در دبیرخانه شورای انضباطی جهت ابلاغ حکم یا اعتراض نسبت به آن را موجه تشخیص دهد می‌تواند پرونده را حسب مورد در دستور جلسه شورای تجدید نظر قرار داده یا به شورای مرکزی ارسال نماید.

مبحث دوم - قطعی شدن و اجرای احکام

ماده ۱۰۲- احکام صادره از شورای انضباطی به شرح ذیل قطعی و لازم الاجرا هستند:

۱- احکام مشتمل بر تنبیهات بندهای ۱ تا ۱۲ صادره از شورای بدوی دانشگاه در صورت عدم اعتراض

۲- احکام مشتمل بر احکام تعلیقی یا یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۸ صادره از شورای تجدیدنظر دانشگاه

۳- احکام مشتمل بر تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ صادره از شورای تجدیدنظر دانشگاه در صورت عدم اعتراض

۴- احکام صادره از شورای مرکزی در مقام تجدیدنظرخواهی از احکام مشتمل بر تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ شورای تجدیدنظر و دانشگاه (۵) احکام مشتمل بر تنبیهات ۱۳ تا ۲۰ شورای مرکزی در مقام رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از شورای تجدیدنظر

ماده ۱۰۳- در صورتی که حکم قطعی مبنی بر یکی از بندهای ۹ تا ۱۸ بخش تنبیهات شیوه نامه در اواخر نیمسال و پیش از آغاز برگزاری امتحانات پایان نیمسال تحصیلی صادر شده باشد، زمان اجرای حکم به نیمسال تحصیلی بعد از آن موکول می‌گردد، مشروط بر آنکه آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو نباشد.

ماده ۱۰۴- در صورت ترمذ دانشجو از اجرای احکام قطعی یا دستوراتی که شورای انضباطی مطابق با آیین‌نامه یا شیوه نامه صادر می‌کند رئیس دانشگاه می‌تواند دستور توقف کلیه عملیات آموزشی دانشجو را صادر نماید.

ماده ۱۰۵- دبیرخانه شورای انضباطی دانشگاه مسئول پیگیری اجرای احکام قطعی صادره توسط هر یک از شوراهای انضباطی دانشگاه یا مرکزی است.

ماده ۱۰۶- در صورتی که دانشجویی طبق نظر شورای مرکزی به تغییر محل تحصیل یا رشته تحصیلی محکوم شده باشد، دانشگاه مقصد، موظف به پذیرش دانشجو است و باید به نحو مقتضی و به شکلی که به روند تحصیل دانشجو، لطمه‌ای وارد نشود امکان ادامه تحصیل دانشجو را فراهم نماید.

بخش هفتم: سایر موارد

ماده ۱۰۷- بر اساس تعلیمات اسلامی و اصول قانونی امنیت و مصونیت شهروندان و منع تجسس (اصول ۲۲ و ۲۵ قانون اساسی)، اعضای شورا و کارکنان دبیرخانه شورای انضباطی، مجاز به تجسس در زندگی خصوصی دانشجویان نبوده و موظف‌اند کلیه اطلاعات مربوط به تخلف دانشجو را محرمانه تلقی نموده و از افشای آن (به جز همسر، والدین یا سرپرست دانشجو حسب

صلاحیدد شورا) خودداری نمایند.

ماده ۱۰۸- رسیدگی به درخواست انصراف، میهمانی، انتقالی یا تسویه حساب دانشجویانی که پرونده تخلف آن‌ها در شورای انضباطی دانشگاه یا مرکزی در دست رسیدگی است یا اجرای احکام انضباطی صادر شده در خصوص آنان به انجام نرسیده است، منوط به موافقت و اعلام نظر قطعی آن شوراهاست.

ماده ۱۰۹- دبیر شورا می‌تواند با هماهنگی رئیس شورای انضباطی، حسب مورد از افراد مطلع برای شرکت در جلسات شورای انضباطی، بدون داشتن حق رأی دعوت کند.

تبصره: در موارد ضروری یا درخواست دانشجوی بهره‌مندی از نظرات مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه و ملاحظه کلیه حساسیت‌های لازم در زمینه روحیات فردی و مسائل خانوادگی و اجتماعی و تبعات مختلف احکام صادره الزامی است.

ماده ۱۱۰- رونوشت احکام شورای مرکزی که حاوی محرومیت دانشجوی از تحصیل تا پنج سال است، باید به هیأت مرکزی گزینش دانشجوی و سازمان سنجش آموزش کشور ارسال گردد و هیأت و سازمان مذکور موظف اند نسبت به اعمال محرومیت فوق اقدام نمایند.

ماده ۱۱۱- پس از طی مراحل تجدیدنظر و صدور حکم، در صورت تنبه و اصلاح رفتار دانشجوی متخلف یا رضایت شاکی، رئیس دانشگاه می‌تواند بنا به تشخیص، از شورای مرکزی تخفیف در حکم صادره را در خواست نماید.

ماده ۱۱۲- چنانچه دانشجوی به هر دلیلی از تحصیل یا شرکت در امتحانات محروم شده باشد و حکم انضباطی صادر شده حاوی تنبیهی کمتر از محرومیت یک نیمسال باشد، غیبت دانشجوی موجه اعلام گردیده و از وی امتحان مجدد گرفته می‌شود و در صورت محکومیت، محرومیت اعمال شده در اجرای مجازات احتساب خواهد شد.

ماده ۱۱۳- رسیدگی به هر یک از تخلفات یا جرایم ارتكابی دانشجوی در داخل یا خارج از دانشگاه یا محیط‌های وابسته در محاکم قضایی، مانع از رسیدگی انضباطی دانشگاه نخواهد بود.

تبصره: در صورت پیگرد یا محکومیت قطعی قضایی که منتهی به بازداشت موقت یا حبس شود، مدت بازداشت یا حبس، جزء سنوات دانشجوی محسوب نگردیده و دانشجوی پس از پایان مدت محکومیت می‌تواند ادامه تحصیل نموده و دانشگاه به نحو مقتضی نسبت به ادامه تحصیل دانشجوی مساعدت می‌نماید، چنانچه مدت محکومیت، از مدت مجاز مقطع تحصیلی بیشتر باشد، دانشگاه نحوه ادامه تحصیل را با موقعیت جدید آموزشی تطبیق می‌دهد.

ماده ۱۱۴- کلیه مکاتبات شورای انضباطی دانشگاه با شورای مرکزی و دیگر مراجع خارج از دانشگاه، صرفاً با امضای رئیس شوراها و احکام و مکاتبات شورای مرکزی با امضای رئیس، معاون سازمان یا مدیر کل امور دانشجویان

وزارت علوم یا دبیر شورا صادر می‌شود.

تبصره: در محاسبه مهلت‌ها و مواعد، ملاک، روز کاری و غیر تعطیل بوده و تاریخ ابلاغ و اقدام، جزء مهلت محسوب نمی‌شود.

ماده ۱۱۵- در صورتی که مراحل مربوط به فرایند رسیدگی اعم از احضار، برگزاری جلسه مصاحبه، رسیدگی و ابلاغ احکام، با ایام امتحانات پایان نیمسال، ایام پیش از آن که عرفاً فرجه امتحانات نامیده می‌شود یا تعطیلات تابستانی همزمان شود، باید به زمان بعد از ایام یادشده موکول گردد.

تبصره ۱: در صورت درخواست مکتوب دانشجو مبنی بر آغاز و ادامه فرایند رسیدگی در ایام فوق، انجام فرایند بلامانع است.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجو اقدام به اخذ واحد درسی در تابستان نماید یا موارد ضروری با دستور مکتوب رئیس شورا احضار دانشجو در ایام فوق بلامانع است.

تبصره ۳: در مورد تخلفات آموزشی که در ایام فوق انجام می‌شود انجام فرایند رسیدگی با رعایت ضوابط این شیوه‌نامه پس از پایان ایام امتحانات بلامانع است.

ماده ۱۱۶- چنانچه در اجرای تبصره ۲ ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی رئیس دانشگاه دستور جلوگیری از ورود دانشجو را صادر کند، اجرای این دستور، مستلزم ابلاغ مکتوب آن به دانشجو با قید زمان شروع و پایان ممنوعیت است.

تبصره ۱: مدت زمان اجرای محرومیت برای دانشجو وفق ماده مزبور، در صورت صلاحدید شورا از مدت محرومیت اجرای حکم انضباطی دانشجو کسر می‌گردد.

تبصره ۲: در صورت تلاقی ایام ممانعت از ورود دانشجو به دانشگاه با امتحانات پایان نیمسال، دانشگاه ملزم به اطلاع رسانی به دانشجو جهت شرکت در امتحانات پایان نیمسال است.

ماده ۱۱۷- دبیرخانه شورای انضباطی دانشگاه (فارغ از مرجع صادر کننده حکم) موظف است در خصوص احکام مشتمل بر تنبیهات بندهای ۴ تا ۸ شیوه‌نامه یک سال و بندهای ۹ تا ۱۲، دو سال و بندهای ۱۳ و بالاتر، پنج سال پس از دانش‌آموختگی نسبت به امحای آثار احکام انضباطی صادر شده اقدام نماید.

تبصره ۱: احکام منطبق بر تنبیهات بندهای ۱ تا ۳ و آثار آن‌ها و نیز احکام تعلیقی، در پایان تحصیل امحا می‌شوند.

تبصره ۲: آثار تنبیهات قطعی برای تخلفات انضباطی که با صدور حکم قضایی اثبات شده باشد، بعد از رفع اثر قضایی از جرم، وفق مفاد ماده مزبور قابل امحا است.

تبصره ۳: در پاسخ به استعلامات انجام شده از شوراهای انضباطی، فرد دارای حکم تعلیقی، امحا شده یا محکومیت بندهای ۱ تا ۳، صرفاً «فاقد سابقه» در غیر این صورت «دارای سابقه» اعلام می‌شود.

تبصره ۴: امحای آثار احکامی که تعلیق آن‌ها در آیین‌نامه منع شده است با نظر شورای مرکزی صورت می‌پذیرد.

تبصره ۵: در اجرای مفاد این ماده در خصوص دانشجویی که در یک مقطع تحصیلی، بیش از یک حکم انضباطی دارد یک سال به مواعد تعیین شده اضافه می‌شود.

تبصره ۶: امحای اثر در مورد حکم قطعی درج نمره ۰/۲۵ صرفاً از پرونده انضباطی صورت می‌پذیرد ولی از پرونده آموزشی دانشجوی امحا نمی‌شود.

تبصره ۷: طریقه امحای اصل اسناد و پرونده‌های تخلفات انضباطی یا طرز تبدیل آن‌ها به میکروفیلم یا میکروفیش و نظایر آن، به موجب دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورای مرکزی هر یک از وزارتین رسیده و به عنوان رویه عملکرد ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۱۸- پاسخگویی به مراجع ذیصلاح استعلام کننده نظیر مراجع قضایی، گزینش سازمان‌ها و امثال آن در خصوص سوابق انضباطی دانشجویان و دانش‌آموختگان در دانشگاه، صرفاً توسط دبیرخانه شورای انضباطی دانشگاه یا مرکزی به عنوان تنها مرجع ذیصلاح انجام می‌گیرد و روش آن تابع ترتیبی است که شورای مرکزی به عنوان رویه عملکرد مشخص می‌نماید.

ماده ۱۱۹- دانشجویان کلیه دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و مراکز و مؤسسات آموزش عالی تابع وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اعم از دولتی، پیام نور، غیرانتفاعی، علمی - کاربردی و نیز دانشجویان بورسیه نهادهای خارج از وزارتین مانند سایر وزارتخانه‌ها، نیروهای مسلح و حوزه‌های علوم دینی شاغل به تحصیل در این دانشگاه‌ها، مشمول آیین‌نامه و شیوه‌نامه حاضر بوده و دانشگاه‌های مزبور ملزم به اجرای مفاد آن هستند.

تبصره ۱: با تشخیص و تفویض اختیار شورای مرکزی، اعتراض به احکام شوراهای بدوی مجموعه‌های آموزش عالی هر استان، در شورای انضباطی یکی از بزرگترین دانشگاه‌های آن استان یا استان هم جوار به عنوان مرجع رسیدگی امکان پذیر است؛ روش انجام آن هم به موجب دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورای مرکزی هر یک از وزارتین رسیده و به عنوان رویه عملکرد ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۲: دانشجویان بورسیه در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و مراکز آموزشی وابسته به نهادهای خارج از وزارتین، مانند سایر وزارتخانه‌ها، نیروهای مسلح و حوزه‌های علوم دینی مشمول آیین‌نامه و شیوه نامه حاضر هستند و چنانچه تعارضی بین آیین‌نامه‌های داخلی دانشگاه‌های مزبور و آیین‌نامه و این شیوه‌نامه به وجود آید، موضوع برای اتخاذ تصمیم نهایی حسب مورد به شورای مرکزی هر یک از وزارتین ارجاع و حکم صادره لازم الاجرا خواهد بود.

تبصره ۳: رسیدگی به تخلفات دانشجویان آزاد شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های وابسته به نهادهای خارج از وزارتین، مانند سایر وزارتخانه‌ها، نیروهای مسلح و حوزه‌های علوم دینی نیز مشمول آیین‌نامه و شیوه نامه حاضر هستند.

ماده ۱۲۰- شورای مرکزی وزارتین، به عنوان عالی‌ترین مرجع رسیدگی به تخلفات انضباطی دانشجویان، ضمن نظارت بر عملکرد و اجرای صحیح آیین‌نامه و شیوه‌نامه در حوزه‌های رسیدگی به تخلفات انضباطی دانشجویان دانشگاه‌ها و مجموعه‌های آموزش عالی تابعه، مسؤولیت برنامه‌ریزی، راهبری، صدور آرای وحدت رویه را بر عهده دارند؛ بدیهی است نظر و حکم شورای مرکزی در خصوص کلیه احکام صادره از سوی شورای انضباطی دانشگاه لازم‌الاتباع است.

تبصره ۱: دستورالعمل برگزاری دوره‌های آموزشی برای اعضای شوراهای انضباطی دانشگاه و دبیرخانه توسط شورای مرکزی انضباطی تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲: ارسال گزارش فعالیت‌ها و عملکرد شورای انضباطی دانشگاه‌ها به دبیرخانه شورای مرکزی به ترتیبی که تعیین و ابلاغ می‌نماید الزامی است.

ماده ۱۲۱- شورای مرکزی مکلف است در صورت تشخیص و در مواقع لزوم با تشکیل هیأت‌های ویژه نظارت بر حسن اجرای آیین‌نامه و شیوه‌نامه و اعزام آن‌ها به دانشگاه‌ها و مجموعه‌های آموزش عالی تابعه در سراسر کشور حسب مورد، اقدامات عملی در راستای ضمانت اجرای موازین قانونی را انجام دهد؛ شورای انضباطی دانشگاه‌ها موظف به همکاری کامل با هیأت‌های مذکور خواهند بود.

ماده ۱۲۲- کلیه مقررات، مصوبات و بخش‌نامه‌های داخلی هر یک از وزارتین که پیش از این صادر گردیده یا مغایر با آیین‌نامه مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی و شیوه‌نامه اجرایی حاضر باشند، از درجه اعتبار ساقط و احکام و تصمیمات شورای انضباطی برای کلیه قسمت‌های دانشگاه لازم‌الاتباع است.

ماده ۱۲۳- با استناد به مصوبات ۴۲۹ و ۴۳۰ مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۱ و ۱۳۷۷/۸/۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی، مفاد آیین‌رسیدگی و تعیین ترکیب و شرایط اعضای شوراهای انضباطی شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه انضباطی دانشجویان مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی در هفت بخش شامل ۱۲۳ ماده و ۱۱۳ تبصره، اصلاح و در تاریخ ۱۳۹۸/۵/۲۷ به تصویب وزرای بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا است.

دکتر سعید نمکی

دکتر منصور غلامی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

مجموعه اقدامات عملیاتی برای حفظ و تقویت پوشش و اخلاق حرفه‌ای

(پیشنهادی معاونت فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مصوب جلسه
۳۳۱ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۱ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی)

مجموعه اقدامات عملیاتی برای حفظ و تقویت پوشش و اخلاق حرفه‌ای

(پیشنهادی معاونت فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مصوب جلسه ۳۳۱ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۱ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی)

عنوان	درج آیین‌نامه انضباطی در سایت ثبت‌نام دانشجویان
۱	مجری و همکاران مرکز فناوری اطلاعات و فضای مجازی با همکاری معاونت دانشجویی
	تاریخ اقدام مرداد ۱۳۹۸
	توضیحات این آیین‌نامه به‌گونه‌ای در سایت درج شود که نودانشجویان آن را به صورت کامل مطالعه کرده و موافقت خود را با آن اعلام کنند.
۲	عنوان نصب قوانین آیین‌نامه انضباطی در کلیه فضاهای عمومی آموزشی دانشگاه
	مجری و همکاران معاونت دانشجویی با همکاری روابط عمومی و سایر واحدها
	تاریخ اقدام قبل از شروع سال تحصیلی جدید
	توضیحات این اعلان‌ها بیشتر جنبه اطلاع رسانی و ایجابی خواهد داشت تا تنبیهی و قهری
۳	عنوان تهیه اقلام تبلیغی و ترویجی مرتبط با مسائل اخلاقی و اجتماعی و نصب آن‌ها در فضاهای دانشگاهی
	مجری و همکاران معاونت فرهنگی و اجتماعی با همکاری روابط عمومی
	تاریخ اقدام قبل از شروع سال تحصیلی جدید
	توضیحات -
۴	عنوان برنامه‌ریزی و اجرای کرسی‌های آزاداندیشی اعضای هیئت علمی و دانشجویان با موضوعات مرتبط با مسائل دینی، اخلاقی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی
	مجری و همکاران نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی و تشکل‌های دانشجویی
	تاریخ اقدام در طول سال تحصیلی
	توضیحات کمیته‌ای در دانشگاه برای طراحی و برگزاری این کرسی‌ها تشکیل خواهد شد.

۵	عنوان	ساماندهی درب‌های ورودی دانشگاه و کنترل نامحسوس محیط‌های عمومی دانشگاه
	مجری و همکاران	اداره کل حراست
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی جدید
	توضیحات	این ساماندهی به‌گونه‌ای باشد که کنترل افرادی که وارد دانشگاه می‌شوند به شکل مناسب انجام شود.
۶	عنوان	تدوین مجدد ضوابط پوشش دانشگاهی دانشجویان تحت عنوان «کارنامه پوشش و رفتار حرفه‌ای» و ابلاغ آن
	مجری و همکاران	معاونت دانشجویی
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی جدید
	توضیحات	معاونت دانشجویی این ضوابط را به کلیه واحدها ابلاغ کرده و برای دانشجویان نیز اطلاع‌رسانی کند. در تهیه این شیوه‌نامه به اسناد بالادستی توجه و شیوه اطلاع‌رسانی به کمک صاحب‌نظران با دقت تنظیم شود.
۷	عنوان	آموزش کارکنان انتظامات و حراست و آماده کردن آن‌ها برای استقبال مناسب از سال تحصیلی و دانشگاهیان
	مجری و همکاران	اداره کل حراست با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی و مرکز آموزش‌های ضمن خدمت
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی جدید
	توضیحات	-
۸	عنوان	برنامه توجیه مدیران گروه‌ها، رؤسای دانشکده‌ها و رؤسای پردیس‌ها در خصوص دقت بیشتر در رعایت ضوابط اخلاق حرفه‌ای دانشگاه
	مجری و همکاران	معاونت آموزشی با همکاری نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه و معاونت فرهنگی و اجتماعی
	تاریخ اقدام	در طول ترم اول تحصیلی
	توضیحات	معاونت آموزشی جلساتی را با تیم مدیریت هر پردیس/ دانشکده مستقل طراحی کند. همکاران طرح در حوزه محتوا به این معاونت کمک نمایند.
۹	عنوان	برگزاری دوره آموزشی ارتقا حرفه‌ای اعضای هیئت علمی و مدیران
	مجری و همکاران	شورای سیاستگذاری طرح
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-

	عنوان	تهیه محتوا برای فضای مجازی و نشر آن‌ها با موضوعات مورد نظر
۱۰	مجری و همکاران	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی و اداره کل انفورماتیک
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	کمیت‌های برای تولید محتوا در دانشگاه تشکیل خواهد شد.
	عنوان	طراحی و برگزاری سخنرانی‌های ویژه دانشگاه
۱۱	مجری و همکاران	شورای سیاستگذاری طرح
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-
	عنوان	برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری با موضوعات دینی؛ حجاب و عفاف
۱۲	مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-
	عنوان	توسعه فعالیت‌های دینی، فرهنگی، هنری و اجتماعی در خوابگاه‌های دانشگاه (به‌ویژه خوابگاه‌های سطح شهر)
۱۳	مجری و همکاران	معاونت دانشجویی با همکاری نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-
	عنوان	توسعه برنامه‌های قرآنی و دینی در سطح دانشگاه از طریق تأسیس شورای هماهنگی فعالیت‌های قرآنی
۱۴	مجری و همکاران	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-
	عنوان	برگزاری برنامه‌های گفتگو و پرسش و پاسخ بین دانشجویان و مسئولین دانشگاه
۱۵	مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی با همکاری معاونان فرهنگی واحدها
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-

	عنوان	طراحی و برگزاری مناظره‌های دانشجویی
۱۶	مجری و همکاران	تشکل‌های دانشجویی با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	اداره کل فرهنگی آیین‌نامه مناظره‌های دانشجویی را تدوین می‌کند.
۱۷	عنوان	تنظیم و ابلاغ نظام‌نامه اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه
	مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه
	تاریخ اقدام	در طول ترم اول تحصیلی
	توضیحات	این نظام‌نامه توسط رئیس دانشگاه ابلاغ شده و در معرض دید همه اقشار دانشگاهی قرار می‌گیرد.
۱۸	عنوان	اجرای طرح دانشگاه عاری از دخانیات
	مجری و همکاران	معاونت دانشجویی با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی و دیگر واحدهای دانشگاه
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	در مرحله اول این طرح مبتنی بر امور تبلیغی و ترویجی و نیز مشاوره‌ای خواهد بود.
۱۹	عنوان	تشکیل و فعالیت کمیته مشاوره اجتماعی
	مجری و همکاران	مرکز مشاوره دانشگاه با همکاری سایر واحدها
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	این کمیته وظیفه گفتگو با دانشجویانی را دارد، که هنجارها و ضوابط دانشگاهی را به درستی رعایت نمی‌کنند. این کمیته مرکب از صاحب‌نظران آگاه و توانا خواهد بود.
۲۰	عنوان	تأسیس انجمن دانشگاه و خانواده
	مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی با همکاری مرکز مشاوره و دیگر واحدها
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-
۲۱	عنوان	سامان بخشی به پاتوق‌های رفتارهای مغایر با اخلاق دانشگاهی
	مجری و همکاران	معاونت اداری و مالی
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی
	توضیحات	-

۲۲	عنوان	سامان بخشی به نیمکت های دانشگاه و تثبیت آن ها
	مجری و همکاران	معاونت اداری و مالی
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی
	توضیحات	-
۲۳	عنوان	تشکیل و آموزش تیم ویژه انتظامات
	مجری و همکاران	اداره کل حراست
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی
	توضیحات	با هدف مراقبت دائم از فضاهاى دانشگاه
۲۴	عنوان	تدوین، ابلاغ و پیگیری انجام آیین نامه استاد مشاور فرهنگی
	مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی
	توضیحات	-
۲۵	عنوان	سامان بخشی به بوفه ها و رستوران های دانشگاه از نظر رعایت شئونات دانشگاهی
	مجری و همکاران	معاونت دانشجویی با همکاری واحدهای ذیربط
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	-
۲۶	عنوان	برگزاری برنامه تریبون آزاد دانشجویی
	مجری و همکاران	تشکل های اسلامی با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی
	تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی
	توضیحات	کمیته ای متشکل از نمایندگان تشکل های دانشجویی و نماینده معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه برنامه ریزی و اجرای این تریبون های آزاد را برعهده خواهند داشت
۲۷	عنوان	سامان بخشی کتابخانه های دانشگاه از نظر رعایت شئونات دانشگاهی
	مجری و همکاران	معاونت پژوهشی با همکاری واحدهای مختلف
	تاریخ اقدام	قبل از شروع سال تحصیلی
	توضیحات	-

عنوان	ایجاد باشگاه فرهنگی و اجتماعی اعضای هیئت علمی	۲۸
مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی با همکاری سایر واحدها	
تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی	
توضیحات	-	
عنوان	حمایت از پایان‌نامه و رساله دانشجویان در حوزه فرهنگی و اجتماعی، به‌ویژه مواجهه با آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی	۲۹
مجری و همکاران	معاونت پژوهشی و معاونت فرهنگی و اجتماعی	
تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی	
توضیحات	-	
عنوان	تأسیس مرکز مهارت‌آموزی و مشاوره شغلی دانشجویان	۳۰
مجری و همکاران	معاونت فرهنگی و اجتماعی	
تاریخ اقدام	در طول سال تحصیلی	
توضیحات	-	

مصوبه مجموعه تکمیلی اقدامات اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب
(مصوب جلسه ۸۲۰ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

مصوبه مجموعه تکمیلی اقدامات اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب
(مصوب جلسه ۸۲۰ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

وزارت ورزش و جوانان

وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

وزارت کشور

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مراکز آموزش عالی و پژوهشی

وزارت صنعت، معدن و تجارت

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وزارت آموزش و پرورش

وزارت امور اقتصادی و دارایی

وزارت اطلاعات

نیروی مقاومت بسیج

نیروی انتظامی

معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

کمیته امداد امام خمینی (ره)

شهرداری‌های سراسر کشور

ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر

سازمان مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

سازمان صدا و سیما

سازمان حج و زیارت

سازمان تبلیغات اسلامی

سازمان بهزیستی

سازمان برنامه و بودجه

سازمان اوقاف و امور خیریه سازمان امور اداری و استخدامی

بنیاد شهید و امور ایثارگران

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوبه «مجموعه تکمیلی اقدامات اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب» که در جلسه ۸۲۰ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می‌شود.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - حسن روحانی

مقدمه:

عفاف و حجاب در قرآن و سنت معصومین علیهم‌السلام، آرمان‌های انقلاب اسلامی و رهنمودهای امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، همچنین در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و نیز سیاست‌های کلی فرهنگی و فرهنگ و آداب ملی، جایگاه رفیعی دارد. سوابق این موضوع نشان می‌دهد، شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۴۱۳ مورخ ۱۳۷۶/۱۱/۱۴، «اصول و مبانی و روش‌های اجرایی گسترش فرهنگ عفاف» و در جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴، «راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف» را مصوب نمود.

با توجه به گذشت زمان طولانی از مصوبات پیش گفته، سرعت بالای تغییر و تحولات فرهنگی و اجتماعی، ظهور فناوری‌های نوین و بروز مسائل نوپدید فرهنگی و اجتماعی، در جهت تکمیل مصوبات پیش گفته، این سند با عنوان «مجموعه تکمیلی» تدوین شد.

ماده ۱- هدف:

پرورش فضایل اخلاقی و فراگیر شدن عفاف و رعایت حجاب شرعی و قانونی و کاهش بدحجابی

ماده ۲- راهبردها:

۱-۲- مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مسئولان دستگاه‌های اجرایی و سایر دستگاه‌های حاکمیتی در حوزه عفاف و حجاب

۲-۲- به فعلیت رساندن ظرفیت‌های مغفول علمی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و حقوقی برای ارتقای وضعیت عفاف و حجاب

۳-۲- صیانت از حریم عفت عمومی و گسترش امنیت اخلاقی

۴-۲- مقابله با تهدیدها و جنگ نرم دشمن در حوزه عفاف و حجاب

ماده ۳- وظایف عمومی دستگاه‌ها:

این وظایف برای جامعه هدف و مخاطب آن همه دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی، نهادهای حکومتی و واحدهایی که به نوعی از بودجه دولتی استفاده می‌کنند، است.

۳-۱- نظارت بر رعایت عفاف و حجاب و ارزش‌ها و شئون قانونی کشور در حوزه عملکردی

۳-۲- اصلاح آیین‌نامه‌ها، شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های جاری در دستگاه‌ها در جهت تحکیم فرهنگ عفاف و حجاب و پیشگیری از بروز بدحجابی

۳-۳- آگاهی‌دهی نسبت به مزایا و پیامدهای فردی و اجتماعی عفاف و حجاب برای کارکنان

۳-۴- مناسب‌سازی محیط کار بانوان برای تامین امنیت اخلاقی و آسایش آنان

ماده ۴- کلیه مصوبات قبلی شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص حجاب و عفاف به قوت خود باقی است.

ماده ۵- وظایف اختصاصی دستگاه‌ها:

شرح وظایف اختصاصی	عنوان دستگاه	دسته
<p>۵-۱- نظارت بر بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی و درمانی - دولتی و خصوصی - در جهت رعایت عفاف و حجاب کارکنان وزارت بهداشت، درمانی</p> <p>۵-۲- حفظ حریم اخلاقی بیماران آموزش پزشکی</p> <p>۵-۳- حفظ حریم شرعی و امنیت اخلاقی بانوان شاغل در بیمارستان‌ها و مراکز تشخیصی و درمانی</p>	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	دستگاه‌های علمی - آموزشی
<p>۵-۴- استفاده از ظرفیت دروس عمومی و معارف اسلامی برای آشنایی وزارت علوم، تحقیقات و دانشجویان با مبانی، اصول و فرهنگ عفاف و حجاب</p> <p>۵-۵- مشارکت‌دهی والدین در نظارت و مراقبت بر رفتار فرزندان‌شان در عالی و پژوهشی محیط دانشگاه و خوابگاه‌ها</p>	وزارت علوم تحقیقات و فناوری و مراکز آموزش عالی و پژوهشی	
<p>۵-۶- فرهنگ‌سازی برای متعهد شدن دانش‌آموزان سال اول دبیرستان تا وزارت آموزش و پرورش پیش‌دانشگاهی مبتنی بر رعایت اخلاق اسلامی و مسئولیت فردی و اجتماعی وزارت فرهنگ و ارشاد</p>	وزارت آموزش و پرورش	

دسته	عنوان دستگاه	شرح وظایف اختصاصی
دستگاه‌های علمی - آموزشی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵-۷- ساماندهی بازی‌های رایانه‌ای، نمادها و نشان‌ها و حمایت از تولیدات اسلامی و نمادهای داخلی مبتنی بر فرهنگ عفاف
	سازمان تبلیغات اسلامی	۵-۸- برنامه‌ریزی برای استفاده از ظرفیت نهاد مسجد، هیئت‌ها و تشکل‌های سازمان تبلیغات اسلامی مذهبی و هیئت‌های اندیشه ورزی نخبگان حوزوی و دانشگاهی در امر عفاف و حجاب و مقابله با بی‌عفتی
	سازمان صدا و سیما	۵-۹- شناسایی تبلیغات کالاها و محصولات مغایر با فرهنگ اسلامی و سازمان صدا و سیما ارزش‌های عفاف و حجاب در شبکه‌های ماهواره‌ای و فضای مجازی به منظور اقدامات اجرایی و ارجاع به مراجع ذیصلاح
	نیروی مقاومت بسیج	۵-۱۰- ساماندهی و گسترش توانمندی‌ها و قابلیت‌های بسیج برای تولید نیروی مقاومت بسیج - محتوای فرهنگی مناسب در جهت گسترش و ترویج عفاف و حجاب در فضای حقیقی و مجازی
	سازمان حج و زیارت	۵-۱۱- آموزش و توانمندسازی مدیران و عوامل ستادی و اجرایی کاروان‌های سازمان حج و زیارت زیارتی نسبت به رعایت احکام عفاف و حجاب و حفظ ظاهر و شعائر اسلامی، اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری و تکریم زائران محجبه
	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۵-۱۲- هدایت و راهبری گروه‌های علمی - فرهنگی و هنری اعزامی به ارتباطات اسلامی خارج از کشور و نظارت بر حفظ شئون و رعایت حجاب و عفاف
	ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر	۵-۱۳- تشویق و تمجید مدیران، کارکنان، دستگاه‌ها، فعالان مردمی و ستاد احیای امر به نخبگان و چهره‌های مشهور فعال و موفق در امر ترویج فرهنگ عفاف و معروف و نهی از منکر حجاب و مقابله با بدپوششی و مغایر با عفاف
	مرکز مدیریت حوزه علمیه قم	۵-۱۴- ایجاد ساز کارهای مناسب در فضای حقیقی و مجازی برای دسترسی آسان پژوهشگران و مجریان به نتایج مطالعات و تحقیقات در حوزه عفاف و حجاب
		۵-۱۵- تولید محتوای تبیینی و اقناعی مناسب و جذاب و پاسخ به مرکز مدیریت حوزه شبهات و سوالات، آگاه‌سازی اقشار اجتماعی از پیامدها و تبعات در فضای علمیه قم مجازی و حقیقی به ویژه برای نسل جوان، تبیین تکالیف فردی و اجتماعی آحاد جامعه، دولت و حاکمیت
		۵-۱۶- آموزش و تربیت تخصصی طلاب و روحانیون مبلغ و مبلغه ویژه عفاف و حجاب برای محیط‌های آموزشی، اداری، تجاری، شهر، روستا و با استفاده از روش‌های نوین تبلیغی
		۵-۱۷- هدایت و استفاده از نذر و وقف فرهنگی در تهیه، تولید و توزیع سازمان اوقاف و امور محصولات ماندگار در راستای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب، تسهیل خیریه ازدواج جوانان و مقابله با مفسدات اخلاقی در قالب نشر، کلیپ، نرم افزار، سایت و فضای مجازی

دسته	عنوان دستگاه	شرح وظایف اختصاصی
وزارت صنعت معدن و تجارت	وزارت صنعت معدن و تجارت	۵-۱۸- نظارت بر رعایت موازین عفاف و حجاب در واحدهای صنفی و برخورد با تخلفات حوزه تولید، توزیع و عرضه و نمایش از طریق اتحادیه‌ها و اتاق اصناف
		۵-۱۹- جلوگیری از ثبت سفارش کالاهای ضد فرهنگی (نظیر پوشاک، اسباب - بازی و لوازم التحریرهای نامتعارف، هرگونه آرم و علائم و نمدهای غربی)
وزارت میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	وزارت میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری	۵-۲۰- ساماندهی و نظارت بر بازار البسه، نوشت افزار و ملزومات دانش‌آموزی
		۵-۲۱- گسترش و تقویت نظارت بر مؤسسات خدمات گردشگری و صنایع دستی و سیاحتی، گروه‌های گردشگری، اماکن و مراکز گردشگری و میراث فرهنگی گردشگری بر رعایت قانون عفاف و حجاب
نیروی انتظامی	نیروی انتظامی	۵-۲۲- رصد و برآورد وضعیت عفاف و حجاب در معابر و اماکن عمومی و تجاری و بررسی روندها، پیامدها و مخاطرات احتمالی ناپهنجاری‌های نیروی انتظامی اخلاقی و اطلاع رسانی به مراجع ذیربط
		۵-۳۲- ممانعت از مزاحمت‌های خیابانی مردان نسبت به زنان
وزارت اطلاعات	وزارت اطلاعات	۵-۴۲- رصد و تجزیه و تحلیل مداخلات بیگانگان در ابعاد مختلف موضوع عفاف و حجاب، شناسایی عوامل و عناصر، مراکز و کشف توطئه‌ها و فعالیت‌های سازمان یافته مروج فحشا و بی بندوباری و انجام اقدامات بازدارنده و اطلاع‌رسانی و هشدار وزارت اطلاعات به موقع به مسئولین ذیربط، مردم و گروه‌های اجتماعی مورد نظر
		۵-۵۲- آموزش، هوشیارسازی و مصونیت بخشی مدیران و کارکنان دستگاه‌ها و سازمان‌های اجرایی کشور در خصوص نفوذ عناصر فاسد و توطئه‌ها و تهدیدات اخلاقی و رفتاری دشمن
وزارت امور اقتصادی و دارایی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۵-۲۶- حمایت از طراحان، واحدها و شبکه‌های تجاری فعال در حوزه دارایی عفاف و حجاب و ارائه تسهیلات بانکی مناسب
وزارت کشور	وزارت کشور	۵-۲۷- ساماندهی و توانمندسازی تشکل‌ها و نهادهای مردمی فعال و وزارت کشور مروج عفاف و حجاب
سازمان امور اداری و استخدامی	سازمان امور اداری و استخدامی	۵-۲۸- تقویت ساختار و سازمان مناسب برای اجرای وظایف اختصاصی سازمان امور اداری و عفاف و حجاب دستگاه‌های اجرایی کشور با استفاده از منابع و ظرفیت استخدامی موجود دستگاه‌ها
سازمان برنامه و بودجه	سازمان برنامه و بودجه	۵-۲۹- ارزیابی و نظارت بر حسن عملکرد دستگاه‌ها در اعتبارات سازمان برنامه و بودجه اختصاص یافته در زمینه عفاف و حجاب
سازمان مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی	سازمان مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی	۵-۳۰- گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در برنامه‌ها و اقدامات و ممانعت سازمان مناطق آزاد از تصویب ضوابط، مقررات و طرح‌ها و برنامه‌های مغایر با عفاف و حجاب، تجاری، صنعتی و ویژه

دسته	عنوان دستگاه	شرح وظایف اختصاصی
دستگاه‌های علمی - آموزشی	معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری	۳۲-۵- رصد و بررسی تغییرات آماری و وضعیت زنان سرپرست خانوار، بی سرپرست و بدسرپرست و آرایه گزارش کمی و کیفی از اقدامات حمایتی معاونت امور زنان و دستگاه‌های اجرایی به شورای عالی انقلاب فرهنگی
	وزارت ورزش و جوانان	۳۴-۵- فرهنگسازی و ترغیب خیرین برای مشارکت در طرح‌های وزارت ورزش و جوانان فرهنگی عفاف و حجاب و تسهیل و گسترش ازدواج جوانان
	شهرداری‌های سراسر کشور	۳۵-۵- گسترش نظم و انضباط اجتماعی و سالم سازی محیط سواحل دریاها و تفرجگاه‌ها (یا مشارکت و همکاری (ناجا) و اجرای برنامه‌های فرهنگی هنری برای ترویج فرهنگ حجاب و عفاف
	کمیته امداد امام خمینی (ره)	۳۶-۵- شناسایی و ارائه خدمات آموزشی، مشاوره‌ای و مددکاری ازدواج به خانواده مددجویان در راستای کمک به تسهیل ازدواج آنان، ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی، تقویت و استحکام خانواده و کنترل و کاهش طلاق ۳۷-۵- استفاده از ظرفیت خیرین برای ترویج عفاف و حجاب، خدمات آموزشی، مشاوره‌ای، خود اتکالی و تأمین معیشت زنان سرپرست خانوار، بی سرپرست و بدسرپرست
	سازمان بهزیستی	۳۸-۵- شناسایی و حمایت از زنان در معرض آسیب و خانواده‌های افراد مجرم و آسیب دیده و پیشگیری از ارتکاب و ابتلا به رفتارهای ناپهنجار و غیراخلاقی ۳۹-۵- گزینش متقاضیان دریافت مجوز (صدور و تمدید) مهدهای کودک، مراکز مشاوره و سایر مراکز تحت پوشش سازمان، براساس صلاحیت‌های عمومی، اخلاقی و رفتاری و گذراندن دوره‌های آموزشی مبتنی بر عفاف و حجاب
	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۴۰-۵- ترغیب، تشویق و حمایت از آثار و تولیدات برتر جوامع فرهنگی - هنری و رسانه‌ای و برترین‌ها و فعالان خانواده شاهد و ایثارگر در عرصه عفاف و حجاب ۴۱-۵- ترغیب و تسهیل ازدواج و تحکیم خانواده و ارائه خدمات آموزشی، مشاوره‌ای و مددکاری در حفظ ارزش‌های اسلامی و انقلابی خانواده‌های شاهد و ایثارگران

ماده ۶ - برنامه‌ریزی، اجرایی سازی، نظارت و ارزیابی:

۱-۶- سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری کلان و راهبردی در حوزه حجاب و عفاف و نظارت راهبردی و ارزیابی حسن انجام این مصوبه بر عهده دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

۲-۶- ایجاد هماهنگی، تدبیر و پیش‌بینی ساز و کار لازم برای اجرای این مصوبه و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و نهادها بر عهده وزارت کشور است که با استفاده از همه ظرفیت‌ها و امکانات و منابع از طریق شورای اجتماعی و سازمان امور اجتماعی کشور و تشکیل ستاد هماهنگی و راهبری اجرای مصوبه عفاف و حجاب اقدام می‌نماید و گزارش آن را به صورت سالانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه خواهد کرد.

۳-۶- کار گروه با مسئولیت بالاترین مقام، در کلیه وزارتخانه‌ها، دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی، استانداری‌ها و تمامی سازمان‌ها و نهادهایی که به نوعی از بودجه دولتی استفاده می‌کنند، با استفاده از ساختار و منابع موجود و بدون توسعه تشکیلات به منظور اجرای وظایف محوله اقدام نمایند.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - حسن روحانی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
معاونت فرسنگی و اجتماعی